

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
COĞRAFYA BÖLÜMÜ

ADANA İLİNE BAĞLI POZANTI İLÇESİNİN YAYLA TURİZMİ
AÇISINDAN İNCELENMESİ

LİSANS BİTİRME TEZİ
NAHİDE KORUYUCU

Tez Danışmanı ; Doç. Dr. Ersin Kaya SANDAL

2016

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ.....	5
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	5
TABLolar LİSTESİ.....	5
ÖZET.....	6
GİRİŞ.....	7
Araştırmanın Önemi.....	7
Araştırmanın Kapsamı.....	8
Araştırmanın Amacı.....	8
Araştırmanın Yöntemi.....	8

BÖLÜM 1: TURİZM KAVRAMI VE YAYLA TURİZMİ... 9

1.1.Turizm Kavramı ve Turizm Türleri.....	9
1.1.1.Turizm Kavramı ve Tanımı.....	9
1.1.2.Turizm Türleri.....	9
1.2. Yayla Turizmini Kapsayan Yeşil Turizm.....	10
1.3. Yayla Turizmi.....	11
1.3.1. Yayla ve Yaylacılık Kavramları.....	11
1.3.1.1. Yaylanın Tanımı ve Sınıflandırılması.....	11
1.3.1.2. Yaylacılık Kavramı.....	12
1.3.2. Yayla Turizminin Toplumsal, Ekonomik ve Kültürel Boyutu....	12
1.4. Türkiye’de Yayla Turizmi.....	13
1.4.1. Yayla Turizmi ve Türkiye.....	13

BÖLÜM 2 : ADANA İLİNE BAĞLI POZANTI İLÇESİNDE YAYLA TURİZMİ..... 14

2.1. Pozantı İlçesi ile İlgili Genel Bilgiler..... 14

2.1.1. Pozantı İlçesinin Tarihi.....	14
2.1.2. Pozantı İlçesinin Yeri.....	15
2.1.3. Pozantı İlçesinin Doğal Coğrafya Özellikleri.....	16
2.1.3.1. Jeomorfolojik Özellikler.....	17
2.1.3.2. İklim Özellikleri.....	18
2.1.3.2.1. Sıcaklık.....	19
2.1.3.2.2. Yağış.....	19
2.1.3.2.3. Basınç ve Rüzgarlar.....	20
2.1.3.2.4. Bağıl nem.....	20
2.1.3.3. Bitki Örtüsü Özellikleri.....	20
2.1.3.4. Hidrolojik Özellikler.....	21
2.1.4. Pozantı İlçesinin Beşeri Coğrafya Özellikleri.....	22
2.1.4.1.Nüfus Özellikleri.....	23
2.1.4.1.1. Pozantı’da Nüfus Dağılışı ve Yoğunluğu.....	25
2.1.4.2. Ekonomik Özellikleri.....	26
2.1.4.3. Yerleşme Özellikleri.....	27
2.1.4.4. Ulaşım Özellikleri.....	28
2.1.5. Pozantı İlçesinin Sosyo-kültürel Özellikler.....	28
2.1.6. Pozantı İlçesinde Sayfiye Yaylaları ve Turizm Potansiyeli.....	29
2.1.6.1. Pozantı Yaylası.....	30
2.1.6.2. Akçatekir Yaylası.....	30
2.1.6.3. Fındıklı Yaylası.....	31

2.1.6.4. Kamışlı Yaylası.....	32
2.1.6.5. Belemelik Yaylası.....	33
2.1.6.6. Gökbez Yaylası.....	34
2.1.6.7. Alpu Yaylası.....	34
2.1.6.8. Eski konacık Yaylası.....	34
2.1.6.9. Yeni konacık Sayfiye Yaylası.....	35
2.1.6.10. Yazıcak Yaylası.....	35
2.1.6.11. Hamidiye Yaylası.....	35
2.1.6.12. Aşçıbekirli Yaylası.....	35
2.1.6.13. Dağdibi Yaylası.....	36
2.1.7. Pozantı İlçesinin Turizm Açısından Önemli Bazı Tarihi Değerleri...	36
2.1.7.1. Ak Köprü.....	36
2.1.7.2. İbrahim Paşa Tabyası.....	37
2.1.7.3. Anıt Ağaçlar.....	38
2.1.7.4. Anahş Kalesi.....	38
BÖLÜM 3: ANKET UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.	39
3.1. Anket Uygulamaları Sonucu Ulaşılan Doğal Bulgular.....	39
3.2. Anket Uygulamaları Sonucunda Ulaşılan Beşeri Bulgular.....	40
3.3. Pozantı Yayla Yerleşmelerinin Farklılık ve Homojenlik Analizi.....	46
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	48
KAYNAKÇA.....	51
EK 1.....	54

ŞEKİLLER LİSTESİ

1. Pozantı İlçesinin Lokasyon Haritası.....	16
2. Pozantı İlçesinin Topoğrafya Haritası.....	18
3. Pozantı İlçesinin Turizm Haritası.....	30
4. Yaylacıların Pozantı İlçesindeki Yaylaları Tercih Etme Sebepleri.....	40
5. Pozantı Yaylalarına Çıkan Yaylacıların Geldikleri Yerler.....	41
6. Yaylacıların Pozantı Yaylalarına Çıkarken Kullandıkları Ulaşım Araçları.....	42
7. Pozantı Yaylalarına Çıkan Yaylacıların Mesleki Durumları.....	42
8. Yaylacıların Pozantı Yaylalarına Çıkış Zamanı.....	43
9. Yaylaların Yaylada Kalış Süresi ve Bazı Veriler Arasındaki İlişki.....	44
10. Pozantı Yaylalarındaki Mesken Tipleri.....	45
11. Pozantı Yaylalarındaki Meskenleri Mülkiyet Durumu.....	46

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

1. Pozantı İlçesinin Bitki Örtüsüne Örnekler.....	21
2. Pozantı İlçesinin Su Kaynaklarına Örnekler: Çakıt Çayı ve Şekerpinarı....	22
3. Pozantı İlçesinin Ulaşım Yollarına Örnekler.....	28
4. Akçatekir Yaylasına Ait Bir Görüntü.....	31
5. Fındıklı Yaylasına Ait Bir Görüntü.....	32
6. Kamışlı Yaylasına Ait Bir Görüntü.....	33
7. Pozantı İlçesinde Bulunan Ak Köprü'den Bir Görüntü.....	37
8. Pozantı İlçesinde Bulunan İbrahim Paşa Tabyasından Bir Görüntü.....	37
9. Pozantı İlçesinde Bulunan Belededik Anıt Ağacı.....	38
10. Pozantı İlçesinde Bulunan Anahş Kalesinden Bir Görüntü.....	39

TABLolar LİSTESİ

1. 2012 Yılı Genel Nüfus Sayımına Göre Pozantı İlçesi Yerleşmelerinin Nüfus Dağılımı.....	24
2. Yıllara Göre Pozantı İlçesinin Nüfusu.....	
3. Pozantı İlçesi Yerleşmelerinin Hane Sayıları.....	25
4. T- testi Sonuçları.....	46
5. Varyans Analizi Sonuçları.....	47

ÖZET

Pozantı ilçesi, Akdeniz bölgesinin Adana bölümünde bulunan Adana iline bağlı olup il merkezine ortalama 100 km mesafede yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, Pozantı ilçesindeki yaylacılık faaliyetlerinin yayla turizmi açısından coğrafi unsurlarla değerlendirilmesidir. Çalışmada Pozantı'daki yaylacılık faaliyetlerinin varlığı ve gelişmesi üzerinde etkili olan fiziki, beşeri ve ekonomik coğrafya unsurları, yerel verilerle desteklenerek Pozantı'daki yaylacılık faaliyetleri ile ilgili sonuç ve öneriler ortaya konmaya çalışılmıştır.

Pozantı yaylalarının kurulum ve gelişiminde coğrafi unsurlar birinci dereceden etkilidir. Çünkü ilçe yüksek dağlarla çevrilidir ve doğal yapısını vadilerden almaktadır. Akdeniz iklim bölgesinde yer alan ilçedeki yaylalık alanların kıyı bölgelerine göre yüksekte yer alması yazın elverişli bir yaşam alanı oluşmasını sağlamaktadır.

İlçe nüfusu, vadilerde, ulaşım ve toprak imkanlarına göre dağ eteklerinde yoğunlaşmıştır. Yaz aylarında ilçe nüfusu yaylacılığın etkisiyle artmaktadır. Ekonomik yönden ilçe E-5 karayolu, Haydarpaşa-Bağdat demiryolu ve Pozantı-Çamardı Devlet karayolundan dolayı oldukça önemli bir alanda yer almaktadır. Bunun yanında küçük tarım, hayvancılık ve ticaret faaliyetleri yapılmaktadır.

İlçede turizm amaçlı konaklama imkanları dışında bölgeyi tercih eden insanlara çok fazla imkan sağlanamamaktadır. İlçe dağ turizmi, kar turizmi ve kayak turizmi bakımından potansiyele sahip olmasına rağmen yatırım sıkıntıları dolayısıyla yoğunluk yayla turizmine yönelmektedir.

GİRİŞ

Günümüzde turizm bağlamında deniz, kum ve güneş olgusu devam ederken, insanların farklı arayışlara girdiği gözlenmektedir. Tüm ülkelerde hızlı gelişmesiyle koruma altındaki alanlar bile yoğun baskı altında kalmaktadır. Kıyı turizminde yaşanan yoğunlaşma farklı tercihler, doğaya dönüş vb. nedenlerle alternatif turizm kavramı ortaya çıkmıştır. Literatürde, doğal ve çevresel değerler kapsamında ele alınan bir takım turizm türleri geliştirilmiştir. Bu kapsamdaki, çevreye duyarlı ve yumuşak bir turizm çeşidi olan yeşil turizm; dağ turizmi, eko turizm, alternatif turizm ve yayla turizmi gibi turizm çeşitlerini içermektedir.

Son yıllarda turizmin deniz-kum-güneş üçgeni içinde sıkışmaması için yayla turizmi, doğa yürüyüşü, kış turizmi, dağ turizmi gibi alternatif turizm uygulamaları başlamıştır. Bu uygulamalardan en önemlisi yaylaların turizme kazandırılmasıdır. Yapılan faaliyetler sonucunda Türkiye’de toplam 26 yayla “Turizm Merkezi” ilan edilmiştir.

Türkiye’deki yaylalar, coğrafyası ve iklimiyle yaşam kültürü içinde önemli bir yer tutmaktadır. Yaylaların kendine özgü coğrafyası ve iklimi, Türkiye coğrafyasında yüzlerce mekanın farklı yaşama alanları olarak açılmasını sağlamıştır.

Tez çalışmamda Türkiye’de yayla turizmi baz alınarak, bir örnek niteliğinde Adana iline bağlı olan Pozantı ilçesinde yayla turizmi konusu seçilmiştir. Pozantı’nın çalışma konusu olarak seçilmesinde en büyük etken memleketimin Adana olmasıdır. Adanalı olmam dolayısıyla, yıllardır Pozantı’nın Adana içindeki önemini görmekteyim. Adana halkının Pozantı’ya olan ilgisi ve Pozantı’nın Çukurova yanında sahip olduğu doğal avantajlar alan hakkında çalışma isteğimi arttırmıştır. Bunların yanında tez danışmanımın da konuyu uygun bulmasıyla tezimi Pozantı ilçesi üzerine yazmış bulunmaktayım.

Araştırmanın Önemi

Akdeniz bölgesi içinde yer alan Adana iline bağlı Pozantı ilçesi, coğrafyası ile Akdeniz bölgesinin coğrafya ve iklimine bağlı karakteristik özelliklerini taşımaktadır. Bunun yanı sıra ilçede Akdeniz bölgesine ait fauna ve florasının neredeyse bütün özelliklerine rastlamak mümkündür. Pozantı ilçesi, Akdeniz bölgesi ve Adana ili içinde yer alan önemli yaylalara sahiptir. Bu yaylalar gerek doğal ve

tabii yapısından gerekse de tarihi ve kültürel yapısından dolayı yayla turizmi yayla turizmi içerisinde oldukça önemli bir yere sahiptir.

Pozantı'nın bu özelliklerinin yanında bir de büyük şehir merkezlerine yakınlığı, ayrıca Mersin-Niğde-Adana gibi iller arasında bağlantı olan karayolunun ilçe içerisinde geçmesi ulaşılabilirliğini kolaylaştırmıştır.

Bütün bu durumlardan dolayı Pozantı ilçesinin yayla turizmi içerisinde değerlendirilmesi, araştırma için önemli bir konu oluşturmaktadır.

Araştırmanın Kapsamı

Araştırmamızın kapsamını, Pozantı ilçe sınırları içerisinde bulunan tüm yaylalar oluşturmaktadır. İlçe içerisinde büyüklü küçüklü birçok yayla yer almaktadır. Çalışmamızda bu yaylalar içerisinde örnek 3 yaylada anket uygulaması yapılarak araştırma kapsamındaki yaylalar için genel bir değerlendirme ile analiz yapılacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Pozantı ilçesinde bulunan yaylaların, yayla turizmi açısından nasıl bir potansiyel teşkil ettiği üzerinde durulmaktadır. Pozantı ilçesinin yayla turizmi potansiyelinin ortaya çıkarılması ve yapılan çalışmalarla bu potansiyelin yerel halk tarafından değerlendirilmesi söz konusudur.

Çalışmamızın amacını daha net olarak şu şekilde ifade edebiliriz ;

- a) Pozantı ilçesinin sahip olduğu yayla turizmi imkanlarının incelenerek yayla turizmi potansiyelinin ortaya konulması,
- b) Pozantı ilçesinin yayla turizm potansiyelini yerel halk tarafından değerlendirilmesi.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmanın hazırlanmasında, öncelikle araştırmanın konusu ile ilgili yerli ve yabancı kaynaklar incelenmiştir. Bu kaynaklardan elde edilen bilgiler ışığında bir ön fikir edinilmiştir. Çalışmanın yöntemi için oluşturulan ön fikir sayesinde çalışmanın içeriğine ilişkin bir taslak hazırlanmıştır. Araştırma; veri toplama, verilerin analizi, değerlendirme ve sonuca varma gibi çalışmalar olarak 3 ana grupta toplanabilir.

Yayla turizmi açısından önemli bir potansiyel oluşturduğunu düşündüğümüz Pozantı ilçesinde yayla turizmine yönelik bilgi verebilecek kurumların yetkilileriyle (yüz yüze görüşme) mülakat yöntemi kullanılarak görüşülmüştür. Bununla birlikte Pozantı ilçesinde Akçatekir, Fındıklı ve Kamışlı yaylalarında, her yaylada 100'er kişiye olmak üzere toplam 300 yaylacıya anket çalışması uygulanarak yerel halkın fikir ve görüşleri alınmış ayrıca gezi-gözlem metoduyla inceleme yapılarak da ilave bilgiler elde edilmiştir. Yapılan anket çalışmalarından elde edilen veriler kullanılarak

spss programı üzerinden T- testi, regresyon ve varyans analizleri yapılmış ve yaylalar arasındaki farklılıklar ve homojenlik ortaya konmuştur.

Tüm bu çalışmaların sonucunda ortaya çıkan sonuçlar, kişisel düşüncelerimin de katılmasıyla bir bütün haline getirilmeye çalışılmıştır.

BÖLÜM 1: TURİZM KAVRAMI VE YAYLA TURİZMİ

1.1.Turizm Kavramı ve Turizm Türleri

1.1.1.Turizm Kavramı ve Tanımı

Günümüzde milyonlarca insan günlük yaşamlarını sürdürdükleri yerlerden geçici süreler ile başka yerlere gitmektedirler. Devamlı olarak yaşanan yer dışında tüketici olarak tatil, dinlenme, eğlence, kültür v.b. ihtiyaçların giderilmesi amacıyla seyahat ve geçici konaklama hareketlerine turizm denir (İmre ve Gürbüz, 1994 : 161).

Turizm tanımı içerisinde şu özellikler vardır.

- Turizm öncelikle bir seyahat olayıdır. Ayrıca söz konusu seyahat kişilerin kendi oturdukları yerin dışında olmakta ve devamlı yerleşim amacını taşımamaktadır.
- Turizm olayında seyahat, kişilerin kendi arzularıyla gerçekleşmekte ve tamamen serbestlik söz konusu olmaktadır.
- Turizmde seyahat, ticari ve siyasi bir amaçla yapılmamaktadır. Bu amaçla eğlence, din, spor, sağlık, eğitim, kültür, çevreden uzaklaşma, yeni yerler bulma ve görme amacıyla yapılan seyahatler turizm olarak ifade edilmektedir.
- Turizm, seyahat eden insanların seyahatlerinin başlangıcından sonuna kadar, tüm gereksinimlerine cevap veren organizasyonları da kapsamaktadır.

1.1.2. Turizm Türleri

a) Tatil ve Dinlenme Turizmi: İnsanların bulunduğu çevrede hayat şartlarının gerektirdiği olumsuz etkilerden belli bir zaman zarfında sıyrılarak, beden ve ruh sağlığının tekrar eski canlılığına kavuşturmak için yapmış olduğu geçici yer değiştirme hareketidir. “Dinlenme turizmi: Sadece dinlenme amacına yönelik turizm hareketidir” (Doğanay, 2001:585).

b) Dini, Tarihi ve Kültürel Turizm: Dini turizm inanç turizmi olarak da geçmektedir. “Hac görevi, ya da inançlardan dolayı ziyaret edilen yerler büyük kitleler çekmektedir. Bu ziyaret hareketlerine dini turizm denir” (Doğanay,

2001:585). Çeşitli medeniyetlere sahne olan yerlerdeki antik kalıntıları yerinde görme amacıyla yapılan seyahatlerdir.

c) Sosyal Turizm: İnsanların birlikte bulunma ihtiyacından doğan sebeplerle yapmış olduğu faaliyet tarzıdır. Akraba ziyareti, balayı seyahatleri vb. örnek verilebilir.

d) Dağ, Spor, Av ve Yayla Turizmi: Doğa alanlarının bütününe kapsayan bu turizm çeşidinde turistlerin sportif, dinlence, gezi amacıyla her zaman bulunduğu yerden ayrılıp bu yerlere seyahat etmesi faaliyetlerini kapsar.

e) Sağlık Turizmi: İnsanlar doğal kaynakları şifa bulmak amacıyla da kullanılmaktadırlar. Turistlerin şifalı kaynakları sağlık açısından kullanmak amacıyla bulunduğu yerden bu kaynaklara gitme faaliyetlerine sağlık turizmi adı verilebilir.

f) Kongre Turizmi: Kongre turizmi günümüzde gerek ulus içi gerekse uluslar arası görüşmeler yapılmaktadır. İşte bu toplantı ve bu gibi organizasyon davranışlarının oluşmasıyla toplantı yerlerine ulaşmak kongre turizmini oluşturur.

1.2. Yayla Turizmini Kapsayan Yeşil Turizm

Günümüzde doğal ve sosyo-kültürel değerlere duyarlılığın ve ilginin arttığı görülmektedir. Özellikle kitle turizminin yaratmış olduğu doğal ve çevresel yıkımı fark eden çevreler, yeni arayışlara yönelmişlerdir. Bu yöneliş sonucunda turizm kitlesel olmaktan çıkıp bireysel bir nitelik kazanmaya başlamıştır. Günümüzde 1960'lı yıllarda ortaya çıkan kitle turizm anlayışı yerini, doğaya saygılı ve sorumlu alternatif turizm yaklaşımlarına bırakmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak, daha bireysel hareket eden, doğaya saygılı, ziyaret ettiği yörede yaşayan yerel halkın sosyo-kültürel özelliklerine, gelenek ve göreneklerine ilgili, yeni şeyler öğrenmeye meraklı bir turist kitlesi oluşmaktadır. Dolayısıyla, eşsiz doğal kültürel ve tarihi değerler, zengin bitki örtüsü ve hayvan varlığı, mağaralar, dağlar, yaylalar; bu sorumlu turist kitlesi tarafından ilgi gören, cazip seçenekler arasında yer almaktadır (Güneş, 2001:11-13).

Yeşil turizm, insanların beton yığınları, fabrikalar, gürültü ve her türlü şehir etkisinden uzak, bozulmamış doğa ve orman parçaları içerisinde yapacağı eğlenme, dinlenme, spor ve sağlık gibi faaliyetleri içermektedir. En önemli özelliği de doğa ile iç içe yaşamaktır. Yeşil turizm içerisinde birçok turizm aktiviteleri bulunmaktadır. Söz konusu turizm aktivitelerinin en önemlileri şunlardır: Yayla Turizmi, Sağlık Turizmi (klimatizm, termalizm, üvalizm), Çiftlik Turizmi, Mutfak Turizmi, Sportif Turizm (Su sporları, Dağ sporları v.b), Dağ Turizmi, Golf Turizmi, Kongre Turizmi vb.dir. Yeşil turizmin en önemli aktivitesi ise şüphesiz yayla turizmidir.

1.3. Yayla Turizmi

Bu bölümde yayla turizmini daha iyi kavramak için önce yayla ve yaylacılık konusunda bazı bilgilerin bilinmesinde fayda vardır. Bu bilgileri de birkaç alt başlıkta ele alacağız.

1.3.1. Yayla ve Yaylacılık Kavramları

1.3.1.1. Yaylanın Tanımı ve Sınıflandırılması

Yayla kelimesinin birçok tanımı yapılmıştır. Yayla sözcüğü eski Türkçede yaz mevsimi anlamına gelen yay kökü ile hayvanları açıkta ve dağınık olarak otlatmak manasını da ifade eden yaymak mastarından türemiştir (Alagöz, 1993:5-7).

Bir başka anlatımla “Yayla” kelimesi eski Türkçe de “Yaylağ” kelimesinden gelmektedir. Kelime anlamı ise dağ tepelerindeki düzlüklere verilen isimdir. Yaylalar genellikle yükseklerde yer almaları nedeniyle, yüksek yerlerdeki düzlükler, otluk alanlar için de yayla deyimi kullanılır (Var, 1990:1).

Yayla kelimesi fiziki bir terim olarak; akarsular ile derin bir şekilde oyulmuş, parçalanmış fakat üzerindeki düzlüklerin durduğu yeryüzü biçimi olup, plato karşılığı olarak tarif edilmektedir. Genel bir tanımlama yapmak istersek yayla; yazın en sıcak günlerinde çevre halkı tarafından geçici bir süre amaçlı çıkılıp kalınan; kış aylarında iklim şartları nedeniyle kullanılamayan, hayvancılık faaliyetine izin veren, yüksek, serin ve yazlık mera olarak adlandırılmaktadır (İmre ve Gürbüz, 1994:162 - 164).

Yaylalar, dağ, yamaç gibi farklı rölyefler üzerinde yer alan devamlı ve geçici yerleşme yerlerinde yaşayan göçebe, yarı göçebelerle, köy altı, köy, kasaba ve kentlerde yaşayan insanların ilgi ve ekonomik faaliyet alanlarıdır. Kırsal hayat üzerinde derin bir etkisi bulunan yaylaların, dağılımları, yoğunlukları, faydalanma biçimleri ve süreleri önemli ölçüde farklar gösterir. Çeşitli beşeri faaliyetlere sahne olan yaylalar, birer yerleşme yeri olmalarının yanında, kırsal nüfusun yayılma ve ek bir geçim alanı olabilme niteliğini taşımaktadır (Emiroğlu, 1977; Atmış, 1994).

Yaylalarda yerleşim düzeni “oba” şeklinde olmaktadır. Yerleşim düzeni köylerde dağınık iken yaylada toplu ve bir aradadır. Genelde “dam” olarak adlandırılan yayla evleri ayrık şekilde, tas ve ahşap kullanılarak yapılmışlardır (Canalıoğlu, 2000:3-5).

Yaylalar genel olarak üç grupta sınıflandırılmaktadırlar:

1. Mevki durumuna göre: Plato, yamaç, sırt, boyun, taban v.b.

2. Yükseklik durumuna göre: Alçak yayla (900-1.200 m). Orta yükseklikteki yaylalar (1.200-1.600) ve Yüksek yaylalar (1.600 m.den yüksek).

3. Mülkiyet haklarına göre: Müşterek, özel, kiralık v.b gibi (Var, 1990: 2, Leidenfrost ve Parcher, 1969:3-5).

1.3.1.2. Yaylacılık Kavramı

Yaylacılık tamamen yerleşik olan ailelerin gerçekleştirdiği bir faaliyet olmakla birlikte, tarım yanında, hayvancılık yapan ailelere, sürülerin daha iyi beslenmesi, daha iyi ürün vermesi ve daha fazla hayvan besleme imkanı sağlamaktadır (Ertürk, 1995:6).

Günümüzde yayla ve yaylacılık ekonomik faaliyetler bakımında çeşitlenmiştir. Nitekim yurdumuzun değişik bölgelerindeki yaylalarda hayvancılık faaliyetlerinin dışında değişik faaliyetlerde yapılmaya başlamıştır. Bazı yaylacılar, hayvancılık faaliyetleri ile birlikte, tarım ürünleri de yetiştirmektedirler. Özellikle son yıllarda Akdeniz ve Karadeniz Bölgelerindeki yaylalarda tarımsal ve hayvancılık fonksiyonları hızla değişim göstermektedir. Bu fonksiyonların yerini artık günümüzde turistik fonksiyonlar alabilmektedir (Ertürk, 1995:6-7).

Ülkemizde yaylacılık faaliyetleri; yaylalarda kalış süresi, yaylanın kullanım şekli ve yaylada bulunan konutların niteliği gibi özellikler bakımında farklılıklar göstermektedir. Ülkemizde yaylacılık tipleri üçe ayrılmaktadır:

a) Göçebe Yaylacılık: Bu tip yaylacılıkta daha çok keçi, koyun gibi küçükbaş hayvancılığı faaliyetleri bulunur. Ancak yaylacı olan hayvan sahibi belirli bir yer ve konuta sahip değildir. Bu yaylacılık sisteminde en büyük toplum ünitesi bir tek hanedir. Yaylacılar, genellikle yalnız yasarlar. Bu yaylacılık Akdeniz'e özgü bir yaylacılık tipidir.

b) Sabit Yaylacılık: Bu tip yaylacılık faaliyetinde; yaylacılar, belirli bir köy veya mahallenin halkı olup, yaylayı ortak kullanmaktadırlar. Yayla olarak seçilen alan belirlidir. Herkesin dam şeklinde sabit bir barınağı vardır. Sabit yaylacılıkta hayvanların çoğunluğunu büyük bas hayvanlar oluşturur. Hayvan sahipleri, yılın belirli bir döneminde bütün hayvanları ile buraya gelerek bir süre kaldıktan sonra, yine hep birlikte yaylayı terk ederler. Bazı yerleşim yerlerinde değişik yüksekliklerde birden çok yaylalar vardır.

c) Tarımla Kombine Edilen Yaylacılık: Tarımla kombine edilen yaylacılık faaliyetleri sabit yaylacılıkla benzerlik gösterir. Sabit yaylacılıktan ayrılan yönü, hayvancılığın yanında; patates, mısır ve bunun gibi tarım ürünlerinin yetiştirilmesidir. Yurdumuzun güney ve batı bölgelerinde, köy halkının yaz aylarında topluca yaptığı yaylacılık bu tiptedir (Beşel, 2002:12).

1.3.2. Yayla Turizminin Toplumsal, Ekonomik ve Kültürel Boyutu

Günümüzde yaylacılık faaliyetlerinin birçok boyutu bulunmaktadır. Bunlar arasında yaylacığın, ekonomik, kültürel ve yasal boyutlarına değineceğiz.

a) Ekonomik Boyut: Yaylacılığın ekonomik nedenlerden dolayı ortaya çıktığı bilinmektedir. Özellikle yaylalar ilk yıllarında, hayvancılığın korunması, hayvan yetiştirilmesinin ıslahı ve hayvanların yaz yemlerinin sağlanması gibi çeşitli ekonomik faaliyetler amacıyla kullanılmıştır. Yaylalarda sadece büyükbaş hayvancılık ve küçükbaş hayvancılık faaliyetleri haricinde birçok ekonomik katkı sağlayan faaliyetlerde yapılmaktadır. Arıcılık bu ekonomik faaliyetlerden sadece biridir. Örnek olarak Rize'nin Anzer yaylasında üretilen Anzer balı sınırlı üretimi ve astronomik fiyatına rağmen dünyaca tanınan bir ürün halini almıştır. Ayrıca yaylalarda avcılık faaliyetleri de yapılarak ekonomik katkı sağlanabilmektedir. Yaylalarda geleneksel el sanatları da dikkat çekmektedir.

b) Kültürel Boyut: Yaylacılık, faaliyetlerinin başlamasından günümüze kadar geçen süre içerisinde oluşturduğu geleneklerle kendine özgü bir yaşam tarzı yaratmıştır. Yaylalardaki yaşam, ilkbaharın yoğun uğraşısıyla yorulmuş olan yaylacılar için bir dinlenme fırsatıdır. Yaylacılık kültürünün en önemli unsurunu yayla senlikleri oluşturmaktadır. Özellikle son yıllarda büyük ilgi gören yayla senlikleri çevre il hatta yabancı turistlerin bile ilgisini çekmeye başlamıştır. Birçok yaylada her yıl geleneksel olarak düzenlenen yayla senlikleri yapılır. Her yaylanın senliklerin de bir özellik vardır. Senlik alanlarında birçok değişik aktiviteler yapılır.

c) Çevresel Boyut: Yaylalar günümüze kadar birçok değerlerini koruyarak ulaşmıştır. Özellikle geniş otlakları, zengin bitki örtüsü, faunası, akarsu ve gölleriyle günümüze kadar bozulmadan ulasan yegâne turizm değerlerindendir. Yaylalara çıkıldığında bilerek veya bilmeyerek farkında olunmadan birçok zararlarda verilmektedir. Bu zararlardan başlıcaları; son yıllarda görülen yapılaşmada betonlaşma, otlak alanlarının tarım alanına dönüştürülmesi ve gerek ısınmada gerekse de yiyecek pişirme gibi ihtiyaçlarda yaylalarda bulunan orman varlığının kullanılmasıdır.

1.4. Türkiye’de Yayla Turizmi

1.4.1. Yayla Turizmi ve Türkiye

İnsanların bulundukları yerlerden ayrılarak yaz aylarında yaylalara gitmeleri ve orada konaklayarak tüm ihtiyaçlarını sağlayabilmeleri turizm hareketini yaratmaktadır. Ayrıca yaylalardaki etkinlikler, yayla kültürü ile bozulmamış doğada yaşamak diğer insanların da ilgisini çekmiş ve bu yasama tarzına katılmalarını sağlamıştır. Sonuç olarak da bu turizm hareketleri “yayla turizmi” şeklinde bir turizm çeşidi ortaya çıkarmıştır (Bakırcı, 1992:79).

Yayla turizminde asıl çekici etmen sıcaklığın fazla olduğu aşağı seviyelerden, ılıman değerlere doğru kaçıştır. Yayla turizmine en uygun yükselti kuşağı, insan sağlığı açısından uygun sıcaklık ve basınç şartlarına sahip 800–2000 metreler arasında yer almaktadır.

Yaylalar, bitki örtüsü, yaban hayatı kaynakları, göl, şelale, kanyon vb. doğal çekiciliklerle üstün peyzaj değerlerine sahip, yerel mimari tarzının korunduğu, geleneksel kırsal yaşam ortamıyla, ekoturizm özellikleri göstermektedir.

Türkiye'ye baktığımız zaman yayla turizmi açısından birçok değere sahip olduğu görülmektedir. Türkiye'nin dört bir yanında büyük küçük sayısız yaylalar bulunmaktadır. Türkiye'de dağlık alanların çokluğu, geniş yer kaplaması ve yaylacılık faaliyetinin birçok bölgede yaygın olması nedeniyle, yayla turizmi açısından çok geniş olanaklar bulunmaktadır.

Türkiye'deki yaylalar coğrafyası ve iklimiyle yaşam kültürü içinde önemli bir yer tutmaktadır. Yaylaların kendine özgü coğrafyası ve iklimi, Türkiye coğrafyasında yüzlerce mekânın, farklı yasama alanları olarak açılmasını sağlamıştır. Türkiye'de yaylalarımız, geçmişten gelen ve tadı yaşandıkça fark edilen, günümüz modern yaşamına göre doğulu ve egzotik, otantik bir yasama biçimi sunmaktadır. Yaylalarımız ferahlatıcılığı ve büyüleyici manzara özellikleri dışında insanlara hormonsuz ve dalında yavaş yavaş olgunlaşan sebze ve meyveleri ve doğal ortamda yetişen hayvanlardan elde edilen ve yapılan gıdaları da sunmaktadır (İmre ve Gürbüz, 1994:166-175). Türkiye'de yayla sezonu iklimine göre değişiklik gösterse de ortalama olarak 3 ila 4 ay sürmektedir.

BÖLÜM 2 : ADANA İLİNE BAĞLI POZANTI İLÇESİNDE YAYLA TURİZMİ

2.1. Pozantı İlçesi ile İlgili Genel Bilgiler

2.1.1. Pozantı İlçesinin Tarihi

Bütün tarih devirleri boyunca ehemmiyetini muhafaza etmiş bir yol üzerinde bulunan Pozantı askeri ve ticari bakımdan, birinci derecede bir konak yeri teşkil etmiş ve muhtemel olarak, ilkçağda bugünkü adına benzer bir isim taşımıştır. Klasik devirde Tiana (Tuvana) –Tarsus yolu üzerinde zikredilen ve bugünkü Pozantı olduğundan şüphe edilmeyen Podandos'un Hitit devrine ait Paduvanda ile olan isim benzerliği dikkati çekmiştir (İ.A, 1994, s. 578–579).

Tarihi boyunca Pozantı'ya çeşitli milletler tarafından değişik isimler verilmiştir. Pozantı'nın İlk çağlarda adı Pendonsis veya Pendosis idi. Araplar El Bedendum demişler, Türkler de Bozantı ismini vermişlerdir (www.pozanti.bel.tr, 2015).

Pozantı yüksek Toros Dağları'nda, bu dağların en kolay geçit yeri olan Gülek Boğazı yolunda ve Çakıt Vadisi'nin ortasında kurulmuştur. Çukurova'nın sarı sıcağının aksine temiz havası, billur suları ve serin yaylalarıyla meşhur bir belde. Eski kuruluş yeri şimdiki Anahşa Kalesi'nin çevresidir. Özellikle Ramazanoğulları beyliği sonrası Osmanlı çağında buradaki Kocaköy, kervanların çok önemli bir

konak yeri olmuştur. Konak önemini yitirince buradan göçen halk Eski Konacık ve Yeni Konacık köylerini kurmuştur (Delikoca, 2011, s. 5).

Pozantı'nın tarihi bir geçmişi vardır. İnsanlarımız yüzyıllar öncesinden bu yana bu toprakları yurt yaparak, her karışını örf, adet, gelenek, görenek ve kültürleri ile bir Yörük kilimi gibi nakış nakış, desen desen işlemiştir. Yüzyıllar öncesinden yapılan Akköprü'nün altından ve üstünden tarih akmıştır (Delikoca, 2011, s. 5).

Pozantı, Gülek Boğazı yolu ile tarihi boyunca coğrafi konumdan dolayı önemli bir konak yeri olma özelliğini korumuştur. Pozantı ve çevresi sırasıyla Hititlerin, Asurların, Perslerin, Roma ve Bizans imparatorluğunun idaresinde kaldıktan sonra Arapların; Anadolu ve İstanbul seferleri sırasında da zaman zaman Müslümanların eline geçmiştir.

Abbasi devrinde bu bölgeye çok sayıda Türk aşiret ve boyu yerleştirilmiştir. Haçlı seferleri sırasında yeniden Bizanslıların eline geçen Pozantı, 1375'te Mısır Türk Memluklularının toprağı olmuştur. Daha sonra Ramazanoğulları beyliğinin sınırları içinde kalan Pozantı, Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferi sırasında 1517'de Osmanlı topraklarına katılmıştır (www.pozanti.bel.tr, 2015).

1914–1917 yılları arası demiryolunun bu bölgeye gelmesiyle Pozantı'da daimi yerleşim başlamıştır. Pozantı, 1919 – 1920 yılları arasında Fransız işgaline uğramış ve yöre halkı direnişe geçmiştir. 25 Mayıs 1920'de kurtarılan Pozantı, Kurtuluş savaşı sırasında “Yeni Adana” adı ile Adana'nın il merkezi yapılmıştır. Daha sonra il durumunu kaybeden Pozantı, Karaisalı'ya bağlı bir bucak merkezi olmuş, 1954'te ise Adana'ya bağlı ilçe merkezi durumuna getirilmiştir (Adana İl Yıllığı, 1991, s. 272).

Pozantı tarih boyunca Yörüklerin konaklama yeri olmuştur. Ayrıca Anadolu-Hicaz- Bağdat demiryolları ve Toros Tünelleri yörede bulunmaktadır. Karacaoğlan'ın yöreyle ilgili şiirleri, türküleri vardır. Yavuz Sultan Selim'in Memluk seferine giderken yaptırdığı Akköprü burada bulunmaktadır. Abbasi halifesi Memun'un vefat ettiği Tahtaköprü de ilçede bulunmaktadır. Büyük İskender'in Gülek Boğazı'nda bir yazıtı vardır. Enver Paşa ve Cemal Paşa yörede bulunmuştur. Kurtuluş Savaşı'nda düşmanın mağlup edildiği Karboğazı ilçede bulunmaktadır. Mustafa Kemal Atatürk de Kurtuluş Savaşı'nda birkaç gün yörede kalmış ve bir eve misafir olmuştur. Kullandığı kahve fincanı ve dolmakalemi ev sahiplerinde bulunmaktadır.

2.1.2. Pozantı İlçesinin Yeri

Pozantı ilçesi Akdeniz Bölgesi'nin Adana bölümünün Toroslar yöresinde, Bolkar Dağları ile Aladağları birbirinden ayıran Tekir ve Ecemiş grabenlerinin içinde yer aldığı, Adana ilinin kuzeybatısında 946 km²'lik yüzölçümüne sahip bir sayfiye yayla merkezidir. Burası İç Anadolu'yu Adana Ovası'na bağlayan önemli kara ve demir yolları üzerinde, plato düzlükleri hatta çanak biçiminde ovalar taşıyan tepeler aracılığıyla Adana'ya iner. Pozantı ilçesi idari bakımdan Adana'ya bağlıdır. İlçe, Adana'dan 98 km uzaklıkta Çakıt Vadisinin kenarında dağınık bir yerleşme olarak

uzanmaktadır. İlçe merkezi, deniz seviyesinden 780 m yüksek ve ortalama yükseltisi 860 m olup Orta Toroslar üzerinde kurulmuştur. Pozantı ilçesi, doğuda Karaisalı ve Aladağ, batıda Ulukışla, güneyde Tarsus, kuzeyde ise Çamardı ilçeleri ile çevrilidir. Pozantı ilçe sınırları yüksek dağların su bölümü çizgileriyle doğal bir şekilde belirlenir.

İlçe sınırları Bolkar Dağları üzerinde, kuzeybatıda Karınca Dağ 2.206 m'den başlayıp, Niğde sınırından kuzeybatı ve kuzeyden 1.500 m civarı ayrılırken batıda Medetsiz Tepesi 3.524 m, Aksivri Tepesi 2.856 m, Akarca Tepesi 2.204 m, güneyde Kesikbaş Tepesi 2.002 m ile Mersin'in Çamlıyayla sınırlarından ayrılır.

Çakıt Havzası ile Körkün Çayı'nın geçtiği Ecemiş Havzası üzerinde bulunan ilçe doğal yapısını vadilerden almaktadır. İlçenin akarsularından Çakıt ve Körkün Çaylarının suları Seyhan Baraj Gölü'ne dökülmektedir. Pozantı ilçesinin bir kısmı Orta Toroslar'ın Aladağlar bölümünden oluşmaktadır. Orta Toroslar'ın güneybatısındaki Bolkar Dağları ile başlayan yüksek kütle Aladağlar ile kuzeydoğu yönünde devam etmektedir.

Orta Toroslar'ın en yüksek kesimi olan Aladağlar, batıda Türkiye'nin en önemli doğrultulu atımlı faylarından olan Ecemiş fayı boyunca çökmüş olan oluk şeklindeki Ecemiş çukurluğu, Aladağlar'ı kesin bir hatla Pozantı Dağları'ndan ayırmaktadır. (Öcal 2015 : 1-5)

(Şekil 1; Pozantı İlçesinin Lokasyon Haritası)

2.1.3. Pozantı İlçesinin Doğal Coğrafya Özellikleri

Adana ili Pozantı ilçesi Akdeniz Bölgesi'nin Adana Bölümünde yer almaktadır. Adana'nın kuzeyinde yer alan Pozantı; doğuda Aladağ, güneyde Karaisalı ilçeleri, güneybatıda Mersin (Tarsus), batı ve kuzeyinde Niğde (Ulukışla-Çamardı) illeri ile

çevrilidir. İl merkezine uzaklığı 98 km. olup, yüz ölçümü, 772 km²'dir. Pozantı Orta Toroslar'da vadi içerisinde kurulmuş olup, ilçe merkezi Doğu Akdeniz'i İç Anadolu ve Avrupa'ya kara ve demiryolu ile bağlayan önemli bir geçit noktasında bulunmaktadır (www.pozanti.gov.tr, 2015).

İlçe yüksek dağlarla çevrilidir. Bunlar Aladağlar üzerinde Demirkazık (3.600 m), Bolkar Dağları üzerindeki Medetsiz tepesi (3.585 m), Karanfil Dağı (3.085 m) Akdağ (2.424 m), Pozantı dağı (2.723 m) ve Karınca dağı (1.840 m)'dir (TP, 1992, s. 20).

Çakıt Havzası ile Körkün çayının geçtiği Ecemiş Havzası üzerinde bulunan ilçe doğal yapısını vadilerden almaktadır. İlçe akarsularının rejimleri düzensizdir. Bahar aylarında karların erimesiyle coşan dereler, yaz aylarında kurumaktadır (TP, 1992, s. 20).

Pozantı ilçesinde iki ana su havzası yer almaktadır. Bunlar güneyden kuzeye doğru uzanan Çakıt çayı havzası, diğeri batıdan doğuya uzanan Körkün çayı havzasıdır. İlçemizin Adana-Ankara D-750 Karayolu güzergahı yanından geçen Çakıt Çayı Niğde Ulukışla İlçesi sınırlarından doğar, Şeker Pınarı kaynağından çıkan suyla birleşerek ilçenin doğusundan, Körkün çayı da Kamışlı vadisinden geçerek Seyhan barajına dökülür (TP, 1992, s. 20-21).

Orta Toroslar üzerinde bulunan Pozantı, Akdeniz iklim kuşağında yer almaktadır. Kışları soğuk ve yağışlı, yazları sıcak ve kurak geçer. Kışın kar, ilkbaharda ise yağmur etkili olur. İlkbahar ve sonbahar ayları sıcak geçer. İlçe Toroslar arasında vadide kurulduğundan kuzey rüzgarları etkilidir. Saf ve karışık yapıda verimli ve bozuk ormanlardan oluşan yapı mevcuttur. Bitki dokusu yaylaların etrafını çevrelemiş, hatta iç içe girmiş durumdadır. Yaylalarda kızılçam, karaçam, sedir, göknar, ardıç türleri ile birlikte andız, dişbudak, meşe, söğüt, gürgen, kızılçık, tesbih, demircik, alıç, böğürtlen, üvez ve ladin gibi bitki dokusu da bulunmaktadır (www.pozanti.gov.tr, 2015).

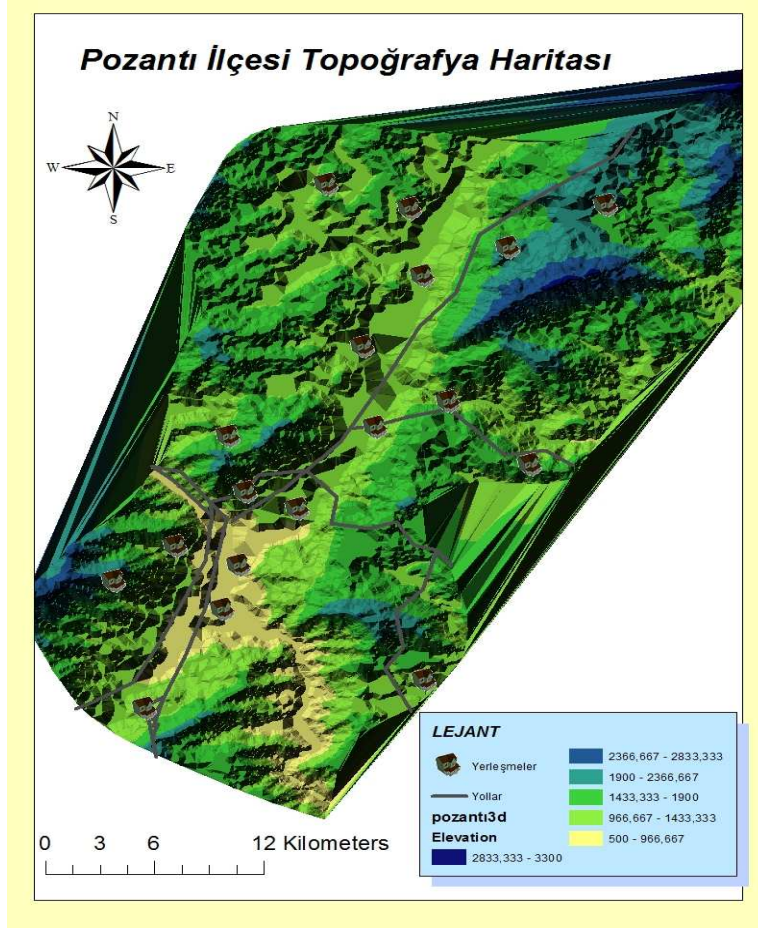
Toroslar'ın tek kardeleni Pozantı'da çıkar. Abidin gülleri ve beyaz sümbüller burada olur. Yaban keçileri burada bulunur. Keklik sesleri hiç eksik olmaz. Ancak yörenin bu özellikleri gün geçtikçe kaybolmaktadır.

2.1.3.1. Jeomorfolojik Özellikler

Pozantı ilçesi dahilinde bulunan yerleşme birimleri jeolojik olarak Alp Himalaya Orojenez kuşağında Anadolu'nun Güney Toroslar kuşağı içinde yer alan, Bolkar Dağları ve Aladağlar'ın jeolojik oluşumları sayesinde graben sahaları içindeki akarsularında oluşmasına neden olduğu vadiler üzerinde kurulmuştur. Burası Toros kuşağı içinde Ecemiş fay hattı ve Akçatekir fay kuşağı içinde yer almaktadır.

İlçe sınırları Bolkar Dağları üzerinde, kuzeybatıda Karınca Dağ 2.206 m'den başlayıp Niğde sınırından kuzeybatı ve kuzeyde 1.500 m civarı ayrılırken, batıda Medetsiz Tepesi 3.524 m, Aksivri Tepe 2.856 m, Akarca Tepesi 2.204 m, güneyde Kesiktaş Tepesi 2.002 m ile Mersin'in Çamlıyayla sınırlarından ayrılır.

Orta Toroslar'ın Bolkar Dağları Mersin ile Ereğli arasında güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda uzanırken Pozantı ilçesinin batı sırtları bu dağlık kütle içinde uzanmaktadır. Bolkar Dağları'nı Aladağlar'dan ayıran Ecemiş ve Tekir grabeni Çakıt Vadisi'ne yerleşerek Pozantı ve Akçatekir yayla yerleşmesinin gelişimini sağlamıştır. Aladağlar üzerinde Ecemiş grabeni içinde Körkün Çayı'nda akmaktadır.(Öcal 2015:23-32)

(Şekil 2; Pozantı İlçesinin Topoğrafya Haritası)

2.1.3.2. İklim Özellikleri

İklimin uygun olduğu yerde insanoğlu yüzyıllardır yerleşmiş ve kök salarak yaşamının devamı için ekonomik faaliyetlerde bulunmuştur. İklim, coğrafi çevrenin şekillenmesini ve insan yaşamını çok yakından kontrol eden bir etmendir. İnsanların yeryüzündeki dağılışı da doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak iklime bağlıdır.

Günümüz teknolojik gelişmelerine bağlı olarak yaylacılık faaliyetleri hız kazanırken iklim de bunda etkili rol oynamıştır. Teknolojiye bağlı olarak şehirlerdeki yapılaşma ile şehirler özellikle yaz aylarında yaşanmaz hale gelir. Bu da insanları yeni arayışlara itmiş ve özellikle ulaşım ağının gelişmesine bağlı olarak da Adana'nın Pozantı ilçesini cazip hale getirmiştir.

Pozantı'nın İç Anadolu'nun Akdeniz Bölgesi'ne açılan yol üzerinde olması, E-5 karayolunun buradan geçmesi ve zaman içinde gelişmelerle birlikte otoban

yolunun yapılması burayı cazibe merkezi haline getirmiştir. Pozantı'nın Adana'ya yakın olmasıyla birlikte, dağlık ve yükseltinin fazla olması dağ iklimini ortaya çıkarmıştır.

Dağlar, diğer coğrafi yapılara nazaran daha serindir. Bunun en önemli sebebi yüksekliktir. Yükseklik en başta sıcaklığa etki eder. Her 1000 m'lik yükseltide sıcaklık deniz seviyesine oranla 5°C daha düşüktür. Dağlık bölgelerdeki rüzgarlarda sıcaklığın düşmesine neden olur. Dağlar sıcaklığın düşmesine bağlı olarak, bilhassa bitki örtüsünün mevcudiyeti durumunda daha çok bulut ve nem oluşmasına, neticede mikroiklim kuşaklarının meydana gelmesine neden olur. Dağların insan sağlığına elverişli alanları, sağlıklı iklim bölgeleri olarak adlandırılmaktadır. Bu bağlamda sağlıklı iklimde bulunma, gerek insan sağlığının korunmasında gerekse o yöre çekiciliği bakımından, yani turizm bakımından önem taşır.(Öcal 2015:32-40)

Adana ve çevresindeki ova yerleşmelerinde görülen yüksek sıcaklık ve nem değerleri buradaki insanlar için itici bir özellik oluşturur. Bunun aksine bu değerlerin daha düşük olduğu yayla alanları çekici bir özellik göstermektedir. iklim özelliklerinin bu etkisi Çukurova çevresindeki sayfiye yerleşmelerini konu olarak ele alan birçok çalışmada özenle işlenmiştir.(Sandal, 2003; Tıraş, 2001; Toroğlu ve Gürbüz, 2008; Tıraş, 2009)

2.1.3.2.1. Sıcaklık

Pozantı ilçe sınırlarının içinde yer alan Bolkar Dağları ve Aladağlar, konum itibarı ile Akdeniz sıcaklık rejimi ve İç Anadolu karasal sıcaklık rejimlerinin geçiş alanında bulunmaktadır. Bu dağların ideal yükseltilerinde kurulmuş olan Pozantı ilçe yerleşmeleri insan sağlığı için oldukça uygundur. Bu dağlık kütle etrafında kıyı kesiminde kış aylarında ortalama sıcaklık 10°C'nin altına düşmez. Fakat yükseltinin artmasına bağlı olarak, kış aylarında sıcaklık 5°C civarına kadar düşer. Yaz aylarında ise sıcaklık 25-30°C arasında değişim göstermektedir. Kuzeye doğru gidildikçe sıcaklık rejiminde önemli bir değişim gözlenmektedir.

Pozantı ilçesi ve çevresinde yer alan yerleşmelerden Adana ve Tarsus'un sıcaklık değerleri karşılaştırılınca insanların yaz aylarında yerleşme olarak Pozantı'yı neden seçtikleri ortaya çıkmaktadır. Buna göre Pozantı'nın yıllık ortalama sıcaklık değeri 13,4°C, Adana'nın yıllık sıcaklık ortalaması 19°C ve Tarsus'un yıllık sıcaklık ortalaması 17,8°C'dir. Adana'da en sıcak ay olan ağustos ayı sıcaklık ortalaması 28,41°C, en soğuk ay olan ocak ayı sıcaklık ortalaması ise 9,7°C'dir. Pozantı'nın en sıcak ayı olan ağustos ayı 24,9°C, en soğuk ay olan ocak ayı sıcaklık ortalaması ise 2,7°C'dir. Bu yaz ayı sıcaklık değerlerini karşılaştırdığımızda yaklaşık 4°C'lik bir sıcaklık farkı ortaya çıkar. Bu durumda yaz döneminde Pozantı'nın tercih edilme sebeplerinin başında gelir.

2.1.3.2.2. Yağış

Pozantı ilçesinin yağış özellikleri ele alındığında yörenin bir geçiş alanında olduğunu görmekteyiz. Akdeniz kıyı kesiminde Akdeniz yağış rejiminin özellikleri görülürken, iç kesimlerde yarı karasal yağış rejimi etkili olmaktadır. Akdeniz yağış rejiminde en yağışlı ay aralık ve ocak aylarıdır. Bunun sonucunda da en yağışlı

mevsim kıştır. Yaz mevsimi ise yağışın en az düştüğü dönemdir. Bölgede kış aylarında Doğu Akdeniz üzerinde etkili olan alçak basınç sistemleri Toros dağlarının yamaçlarına bol yağış bırakırlar. Bunun yanında yaz aylarında yörede hakim olan subtropikal yüksek basınç koşulları yağışın azalmasına neden olur.

Pozantı ilçesinin yağış değerleri ile Çukurova'nın yağış değerleri arasında bir karşılaştırma yaparsak eğer; Güney Toroslar üzerinde yer alan Pozantı yayla alanlarının iklim özellikleri ve bu özelliklerinde yaylacılık üzerindeki etkisini daha iyi anlayabiliriz. Bu yağış değerlerini kısaca, Adana'da yıllık yağış ortalaması 667,6 mm, Tarsus'ta yıllık yağış ortalaması 605,2 mm iken bir dağ kütlesinin belirli yükseltisinde kurulu olan Pozantı'da yıllık yağış ortalaması 376,9 mm şeklinde ifade edebiliriz.

2.1.3.2.3. Basınç ve Rüzgarlar

Pozantı ilçesinin içinde bulunduğu yöreyi etkileyen Akdeniz üzerindeki alçak basınç merkezlerini besleyen kuzey sektörlü soğuk rüzgarlar, Aladağların kuzey kesimlerinde sıcaklıkların 0°C'ye kadar düşmesine neden olur. Yaz aylarında bölgeye hakim olan subtropikal yüksek basınçlarda bölgede esen batı rüzgarlarının oluşum sebebidir.

Bölgede yaylacılık faaliyetleri üzerinde doğrudan serinletici etkisi olan rüzgarların esme yönleri ve sayıları oldukça farklılık arz etmektedir. Ecemiş-Akçatekir grabeni içerisinde yer alan sayfiye yayla yerleşmeleri yaz dönemlerinde kuzey sektörlü esen rüzgarların serinletici etkisi ile insanlar tarafından tercih edilirler. Bölge üzerindeki rüzgarların esme sayısı ele alındığında genel itibarıyla kuzey rüzgarları hakim durumdadır. Fakat istisna olarak ortaya çıkan güneybatı yönlü rüzgarların ana nedeni Akdeniz Bölgesi'nden hareket eden hava kütlelerinin Beledik boğazından grabene kanalizasyonu ile alakalıdır.

2.1.3.2.4. Bağlı Nem

Pozantı yerleşkesinde yayla turizmini etkileyen faktörlerden biri de bağlı nemdir. Yaz döneminde alçak kesimlerde bağlı nem oranının yüksek olması ekstradan yüksek yaz sıcaklıkları ile birleşince yaylacılık faaliyetleri açısından oldukça etkili olmaktadır. Denizel olan istasyonlarda yıl içerisinde bağlı nem çok değişme göstermezken, karasal istasyonlarda yazın bağlı nem düşer. Bu da havanın sıcaklığının artması ama mutlak nem miktarının çok fazla yükselmemesi ile ilgilidir.

Bağlı nem üzerinde yükseltinin de etkisi bulunmaktadır. Bunun yanında yükselti insan yaşamı üzerinde büyük etki yapmaktadır. Özellikle yaz aylarında Çukurova ile Pozantı'nın bağlı nem oranları karşılaştırıldığında insanların yazın Pozantı'ya geçici olarak yerleşmelerinin nedenleri daha net bir şekilde ortaya koymaktadır. Buna göre Çukurova'nın büyük yerleşmelerinden Adana'nın yıllık ortalama bağlı nem oranı %66, Tarsus'un yıllık ortalama bağlı nem oranı %75 ve bunlara karşılık Pozantı'nın yıllık ortalama bağlı nem oranı %59'dur. Bu değerler Çukurova'da yer alan halkın yazın Pozantı'yı sayfiye yaylacılığı için neden seçtiğini açıkça ifade etmektedir.

2.1.3.3. Bitki Örtüsü Özellikleri

Pozantı ilçesinde genel hatlarıyla 59.892 ha orman alanı bulunmakta olup ilçe topraklarının %8'ini kaplamaktadır. Bunun 39.239 ha normal koru, 20.647 ha bozuk koru 5.5 ha'lık kısmı bozuk bataklıktır. Ormansız alan 31.262 ha olup, toplam olarak 91.154 ha'dır. Ağaç türlerinin dağılımında kızılçam 16.600 ha, sedir 6.500 ha, köknar 2.030 ha, ardıç 650 ha, meşe 612 ha kaplamaktadır.

Pozantı, bitki örtüsü Akdeniz fitocoğrafyasında yer almaktadır. Tekir, Yeni Şıhlı, Gökbez, Belededik, Eski Konacık etrafında kızılçam ormanları, yükseklerle doğru karaçam koruluklarıyla çevrilidir. Daha yükseklerde ise hektarlarca sedir, göknar ormanları bulunmaktadır.

Akça, Çağşak, Bürücek, Alpu, Kamışlı, Asar etrafında kızılçam koruluklarıyla birlikte yükseklik arttıkça karaçam karışıklığı çoğalmaktadır. Daha yükseklerde karaçam, sedir, göknar ve saf karışık korulukları yer almaktadır.

Armutoğlu, Asar civarında karaçam korulukları bitki dokusu başlamaktadır. Karaçam korulukları içerisinde kızılçamlarda bulunmaktadır. Yükseklik arttıkça yerini sedir ve göknara bırakmaktadır. Daha yükseklerde karaçam, sedir, göknar, saf ve karışık koruluklar yer alır.

Kamışlı, Hamidiye, Eski Kamışlı, Yazıcak, Dağdibi, Aşçıbekirli çevresinde ardıç ve sedir korulukları bulunur. Yaylalarda kızılçam, karaçam, sedir, göknar, ardıç türleri ile birlikte andız, dişbudak, meşe, söğüt, gürgen, kızılçık, tesbih, alıç, demircik, böğürtlen, yemişgen, ladin gibi bitki dokusu bulunmaktadır. Yaylaların sulak alanlarında, beslenme, süs, tıbbi, aromatik kokulu, boyacılıkta kullanılan çok çeşitli bitkiler bulunmaktadır. Kantoron otu, kekik, yavşan, yabani sarımsak, yabani çay, yabani nane, çiğdem gibileri fazlasıyla mevcuttur. (Öcal 2015:53-59)

(Fotoğraf 1; Pozantı İlçesi Bitki Örtüsüne Örnekler)

2.1.3.4. Hidrolojik Özellikler

İnsanoğlunun içme, kullanma ve arazi sulaması için yer altı ve yerüstü su kaynakları çok iyi olmalıdır. Bu yer altı ve yerüstü su kaynaklarına hidrolojik özellikler denir. Hidrolojik özellikler yerleşmelerin kurulup gelişmesinde ve nüfuslanmasında önemli rol oynar. Adana Pozantı ilçesindeki yerleşmelerde sayfiye yaylalarının nüfusunun artmasında da hidrolojik özellikler önemli rol oynamıştır. Aladağlar ve çevresindeki akarsular, göller ve çoğunluğu karstik olan kaynaklar, büyük bir su potansiyeline sahiptir.

(Fotoğraf 2; Pozantı İlçesinin Su Kaynaklarına Örnekler: Çakıt Çayı ve Şekerpınarı)

2.1.4. Pozantı İlçesinin Beşeri Coğrafya Özellikleri

2011 yılı TÜİK verilerine göre Adana ili Pozantı ilçesi toplam nüfusu 20.147, ilçe merkez nüfusu 9.866 ve köy nüfusu 10.281 olarak belirlenmiştir.

İlçe nüfusu, kuzey-güney doğrultusundaki vadilerde, ulaşım ve toprak imkanlarına göre, dağ eteklerindeki yerleşim alanlarında yoğunlaşmıştır. Kırsal kesimde yaşayan nüfusun karakterine bakıldığında 1975'ten sonra bir düşüşün olduğunu gözlemek mümkün olup, bu durumu köyden kente göç ile izah etmek mümkündür (TP, 1992, s. 22).

Ancak yaz aylarında ilçe sınırları içinde yaylacılığın etkisiyle nüfus on katına kadar çıkmaktadır. Adana ve Mersin gibi yazın çok sıcak ve yakın olan bölgelerden sıcaktan kaçış nedeniyle yaylacılık önem kazanmıştır. Bu yüzden lüks siteler oluşturulmuştur. Yaz aylarında özellikle de hafta sonlarında ilçenin nüfus yapısı farklılaşmaktadır (TP, 1992, s. 22).

Ekonomik yönden ilçeye hayat veren E-5 Karayolu, Haydarpaşa-Bağdat Demiryolu, Pozantı-Çamardı Devlet Karayolu bu vadilerin kucağında yer almıştır. Ayrıca Yumurtalık'ı Orta Anadolu Rafinerisine bağlayan BOTAŞ Petrol Boru hattı da Çakıt Vadisi'nden geçmektedir. Geçmişten bugüne Pozantı'yı önemli kılan da bu doğal geçişlerin oluşturduğu ulaşım hattında bir düğüm noktası olmasıdır (TP, 1992, s. 23).

Burada, Niğde İli sınırında, çıktığı yerde Çakıt Çayına birleşen, Alpu Köyü sınırları içinde kurulan bir fabrikada (Hayat Su) bir miktarı şişelenip içme suyu olarak değerlendirilen ve Pozantı ismiyle özdeşleşen Şeker Pınarı kaynak suyu ilçe ekonomisini oluşturan faktörler arasındadır (TP, 1992, s. 23).

Çakıt ve Körkün  aylarında bir miktar sazan balığı yaşamakta, Körkün'de seyrek de olsa alabalığa rastlanmaktadır. Bunların yaşamları, kirlilik ve tarım ilaçları nedeniyle büyük tehlike altındadır. Bu sebeplerden balık ık ılığın ekonomiye katkısı istenen düzeye gelmemiştir (TP, 1992, s. 24).

 l enin genelinin dağlık ve bir kısmının orman içi köy olması sebebiyle tarım ve ziraat alanları azdır. Buna rağmen geçim kaynağı tarım, hayvancılık, arıcılık, orman işçiliği, nakliyecilik ve özellikle  l e merkezinde E-90 karayolu üzerinde bulunan lokanta işletmeciliği ile küçük sanayi işletmeciliğidir (TP, 1992, s. 24).

Önceleri hayvancılıkla uğraşan köylülerin bugün birçoğu hayvanlarını satmak zorunda kalmıştır.      aşağı yukarı bütün köylerde Orman Bakanlığı'nın erozyonla mücadele kapsamında başlattığı teraslama ve dikim çalışmaları hayvanların otlatılabileceği alanları iyice daraltmıştır. Bu yüzden küçükbaş hayvancılığı (koyun-keçi) da iyice azalmıştır (TP, 1992, s. 24).

Körkün  ayı' nın aktığı geniş vadi ve küçük ovalar ile dere kenarları ve sulanabilen tüm alanlar meyve bahçesi olarak değerlendirilmektedir. Elma, kiraz başta olmak üzere şeftali, armut, vişne, erik, kayısı, ceviz vb. yetiştiriciliği yapılmaktadır. Kiraz, Ömerli ve Yağlıtaş köyleri başta olmak üzere tüm köylerde yetiştirilmektedir (TP, 1992, s. 24).

2008 yılında  l ede 23659 dekar tarla alanı, 700 dekar sebze alanı ve 19357 dekar meyve alanı bulunmaktadır.  l e merkezi dahil, tüm köylerde bağcılık yapılmaktadır. Son yıllarda bağ alanlarında önemli bir artış gözlenmektedir. Fındıklı Köyü bağcılıkta ayrı bir önem taşır.

Sofralık  z mler genellikle tüccara satılırken diğerlerinin bir kısmı pekmez yapılarak değerlendirilmekte, kalanı da şarap fabrikalarına satılmaktadır. Pekmez üretiminin en çok yapıldığı köy Kamışlı Köyü' d r.

 z m iki şekilde değerlendirilmektedir. Bir kısmı göz  z m  dediğimiz, kabuğu sert, nakliyata dayanıklı  z mlerdir. Bunlar satılır. Bunun yanında ince kabuklu, dayanıksız  z mler ise pekmez yapılır. Büyük bir bölümü satılarak aile ekonomisine katkı sağlanır, bir kısmı da kışa saklanır (TP, 1992, s. 25).

2.1.4.1. Nüfus  zellikleri

Nüfusun sosyal ve ekonomik yapısı içinde ülkemize özgü olan yaylacılık faaliyeti son yıllarda farklı bir anlam kazanmıştır. Turizm faaliyetlerinin gelişmesine bağlı olarak yaylalar, rekreasyon alanı olarak da kullanılmaktadır. Akdeniz Bölgesi'ndeki yaylaların bir kısmı sürekli yerleşmeler halini alırken, bir kısmı da ya sürekli gidip gelen yerler ya da yaz aylarında belirli bir süre için çıkılan geçici yerleşmeler haline gelmiştir. Adana'nın Pozantı  l esi ve kırsal yerleşmelerine günübirlik gidilip gelindiği gibi yaz aylarında da belirli süre için gidilip gelinmektedir.

Pozantı  l esi ve kırsal yerleşmelerinde nüfusta artış görülürken aynı zamanda düşüşlerde görülmektedir. Bu durumda özellikle Pozantı kırsal nüfusunun hep aynı

seyri izlemesi ve kırsal kesimin belirli bir nüfus doygunluk noktasına sahip olması etkili olmuştur. Yıllar içerisinde artış gösteren nüfus okumak, çalışmak vb. durumlardan dolayı Adana'ya göç etmektedir. Pozantı yerleşmelerinin zamanla gelişmesi ve yaylacı nüfusunun gününbirlik yönde artış göstermesi ve ihtiyaçlarını Pozantı'dan karşılamaları sonucu bu yerleşmeler nüfusu taşıyamaz hale gelmiştir. Özellikle burada sürekli olarak yaşayan insanların bağ ve bahçelerini yaylacılara satması sonucu tarımsal faaliyetlerini yapamaz hale gelmişler ve Adana, Tarsus ve Mersin gibi gelişmiş merkezlere göç etmek durumunda kalmışlardır.

Pozantı merkezinde sürekli yaşayanların nüfusu 10.332 kişidir. Pozantı merkez yerleşmesi yaz aylarında 20.000 civarında olmaktadır. Bunun 7.000 nüfusu yaylacılardan oluşmaktadır. Pozantı merkezde yaşayanların çoğunun evleri 2 katlı olup yaylacılara kiraya vermektedirler. Akçatekir Belediyesi 2013 yılı verilerine göre devamlı ikamet eden kişi sayısı 2.378'dir. Buna karşılık su abonesi kaydı 11.000, emlak kaydı ise 13.000 civarındadır. Bu verilere göre yaz aylarında Akçatekir yerleşmesi nüfusu yaklaşık 15.000 kişiye ulaşmaktadır.

Fındıklı yerleşmesinde 2013 yılı verilerine göre yerli nüfus 494 kişiden oluşmaktadır. Yaylacı olarak oturanlar 1450 hane ve tahmini nüfus olarak 15.000'i bulmaktadır. Kamışlı yerleşmesinde ise 1775 mesken olmasına rağmen sadece 500 mesken bütün yıl kullanılmaktadır. Bu meskenler dışında kalan 1275 mesken yayla meskeni olarak kullanılmaktadır ve yaz ayları dışında boş kalmaktadır. Yayla sezonu olarak adlandırılan yaz aylarında Kamışlı nüfusu 7000-8000'i bulmaktadır.

(Tablo 1; 2012 Yılı Genel Nüfus Sayımına Göre Pozantı İlçesi Yerleşmelerinin Nüfus Dağılımı) (<https://biruni.tuik.gov.tr/10.03.2016>)

YERLEŞMELER	NÜFUS
Kamışlı Köyü	1532
Gökbez Köyü	896
Aşçıbekirli Köyü	891
Hamidiye Köyü	784
Dağdibi Köyü	525
Fındıklı Köyü	550
Karakışlıkçı Köyü	489
Yağlıtaş Köyü	326
Ömerli Köyü	211
Yazıcak Köyü	232
E. Konacık Köyü	131
Alpu Köyü	148
Belemedik Köyü	65
Çamlıbel Köyü	107
Yeni Konacık Köyü	72

(Tablo 3; Yıllara göre Pozantı ilçesinin nüfusu)(<https://biruni.tuik.gov.tr/10.03.2016>)

POZANTI	YILLAR	NÜFUS
Yerleşmeler dahil değil	2012	9.955
Yerleşme nüfusları ile	2013	20.954
birlikte	2015	19.440

(Tablo 3; Pozantı İlçesi Yerleşmelerinin Hane Sayıları)
(<https://www.pozanti.bel.tr/2016>)

Alpu Köyü	308
Aşçıbekirli Köyü	360
Belemedik Köyü	40
Çamlıbel Köyü	25
Dağdibi Köyü	243
E.Konacık Köyü	370
Fındıklı Köyü	870
Gökbez Köyü	295
Hamidiye Köyü	210
Kamışlı Köyü	1018
Kara Kışlakçı Köyü	125
Ömerli Köyü	243
Yağlıtaş Köyü	120
Yazıcak Köyü	134
Yeni Konacık Köyü	235

2.1.4.1.1. Pozantı'da Nüfus Dağılışı ve Yoğunluğu

Pozantı merkez yerleşmesinde nüfus artışları belirli düzeyde kalmıştır. Arazinin tarımsal faaliyetleri sınırlaması belirli sayıda nüfusun yerleşmelerde kalmasına neden olmuş ve çoğunlukla doğal olarak doğumla artan nüfus Adana'ya göç vererek nüfusu belirli düzeyde tutmuştur. Belirli sayının üzerindeki nüfusu besleyecek tarım arazisi veya iş olanakları yoktur. Bu da nüfusa fazlasıyla yansımıştır. Kırsal yerleşmelerdeki doğal yollarla artan nüfus buralara göç ederek iş yerleri açmış ve burada yaşamaya başlamışlardır. Pozantı'da 1980 sonrası ulaşım ağlarındaki gelişmelerde araba tamir atölyelerine ihtiyaç olmuş ve bu alanda iş yerleri açılarak kırsal alandaki nüfusa iş istihdamı sağlamıştır. Pozantı'da yaylacılık faaliyetleriyle birlikte nüfusun artmasında, yol ağındaki gelişmelerin etkisi de ikinci sıradadır. Pozantı ilçe ve kırsal yerleşmeler içinde 2000 yılı sonrası nüfus dağılışı Pozantı merkez, Akçatekir, Gökbez, Kamışlı ve Aşçıbekirli mahalleleri nüfus yoğunluklarının arttığı görülmektedir. Buralarda yoğunluğun artmasındaki sebep, yayla evlerinin sayısının artması ve yeni iş olanaklarının ortaya çıkmasıdır. İnşaat malzemeleri satan dükkan, kasap, lokanta ve market türü iş yerleri sayısında artışlar gözlenmiş ve genç nüfusun bir kısmına iş istihdamı sağlanmış olmaktadır.

Pozantı 2014 yılı itibariyle 17 kırsal yerleşmeden oluşmaktadır. Bunlardan Tekir, Yeni Konacık, Eski Konacık, Belededik, Gökbez, Alpu, Fındıklı, Kamışlı, Hamidiye, Yazıcak, Aşçıbekirli, Dağdibi, Pozantı ile birlikte Adana'nın sayfiye yaylası olmuş ve önümüzdeki yıllarda buralara daha fazla nüfus gelmesi beklenmektedir. Pozantı merkez ilçe olduğundan bu yerleşim birimleri içinde nüfusu en fazla olan yerleşmedir. Bunlar içinde Pozantı 10.332 nüfusla en yoğun nüfuslu yerleşme olarak dikkati çekerken Tekir 2378 nüfusu ile ikinci büyük yerleşme olarak nüfusu artmaktadır. Diğer yerleşmelerden Kamışlı'nın nüfusu ise 1523'tür.

2.1.4.2. Ekonomik Özellikleri

Tarımsal üretim; Pozantı'nın sert iklim, tarım arazisinin az olması ve eğimli topoğrafik yapısı tarımsal ürün çeşitliliğini engellemektedir. Tarımda kullanılan arazinin %59,3 tarla arazisi, %1,6 sebze, %14,8 meyve, %24,3 bağ yetiştirilmektedir. Tarla ürünlerinde en önemli payı tahıllar almaktadır. Tahıllardan en çok pay ise buğday ve arpaya aittir. Yem bitkilerinde yonca, fiğ ve korunga da yetiştiriciliği yapılan tarla ürünleri arasında yer almaktadır. Pozantı'da sebze üretim alanı ise 200 ha'dır. Başlıca yetiştirilen ürünler domates 40 ha ve yeşil fasulye 22 ha'dır.

İlçede meyve yetiştiriciliğinin önemi büyüktür. Hemen hemen bütün yerleşmelerde elma, kiraz, üzüm ve ceviz yetiştiriciliği yapılmaktadır. Pozantı'nın mahallelerinde toplam elma üretimi 5797 tondur. Ceviz yetiştiriciliği bakımından uygun iklim ve ekolojiye sahip ilçede toplam 13000 cevi ağacı bulunmaktadır. Verim 355 ton ile ülke ortalamasının altındadır. Pozantı'da bağcılık yaygındır ve 12180 ton ürün elde edilmektedir.

Hayvansal üretim; Pozantı ilçesinde süt sığırcılığı, arazi varlığının az olduğu köylerde aile işletmeciliği şeklinde yapılmaktadır. Bölgede 2003 yılı verilerine göre 1025 yerli, 230 melez ve 80 kültür melezi sığır bulunmaktadır. Bölgede yaklaşık olarak 1500 baş yerli ve melez sığır bulunmaktadır.

İlçede yavru ve yetişkin olarak 2003 yılı verilerine göre 9500 baş yerli koyun ve 14000 baş kıl keçisi yetiştirilmektedir. Geçit mahallelerinde koyunculuk ve orman içi mahallelerde ise keçicilik faaliyetleri sürdürülmektedir. Hayvanlara çoğunlukla mera ve kısmen takviyeli yemleme yapılmaktadır. İlçede koyun ve keçi yetiştiriciliği yayla hayvancılığı şeklinde yapılmakta, yaz aylarında küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapan aileler hayvanlarını otlatmak amacıyla yaylalara çıkmaktadır.

Pozantı 13000 yeni kovan ile arıcılık yapılmaktadır. 220 ton bal ve 14,5 ton bal mumu üretilmektedir.

Aşçıbekirli yerleşmesinde projeli 5000 ton kapasiteli alabalık havuzu bulunmaktadır. Burada üretim yapılmaktan çok pazarlamaya yönelik bulunmaktadır. Kamışlı yerleşmesindeki gölette 2002 yılında deneme amaçlı su ürünleri üretimine başlanmıştır.

Ormancılık; Toroslar üzerinde Pozantı ilçesi sınırlarında Pozantı, Bürücek, Hamidiye, Karakuz şeflikleri orman örtüsü yönünden zengin olduğu gibi havası ve iklimiyle de yayla evlerinin yapımına uygun alanlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Özellikle Tekir içindeki Bürücek mevkiisi yayla evleriyle dolmuş ve ormanlarla iç içe durumdadır. Bu da ormandan yararlanmayı sınırlandırmaktadır. Çamlıbel(Karakuz) orman örtüsü bakımından en zengin bölümü oluşturmakta ve orman geliri bakımından en önemli gelire sahip bölgedir. Belemelik, Yeni Konacık, Eski Konacık, Kamışlı, Fındıklı, Hamidiye bölgesinde orman örtüsü yönünden zengindir. Bunlar orman içi köyleri olduğu içinde temiz havası ve doğasıyla yayla evleri buralara yapılmaktadır. Buralarda sürekli olarak kalan kişiler orman işlerinde çalışmakta ve gelir sağlamaktadır.

Madencilik; Pozantı ilçesi başta krom olmak üzere kurşun, çinko gibi metalik madenlerin yanında endüstriyel hammaddeler açısından önemli bir potansiyele sahiptir. İlçede madencilik sektörü ekonomik açıdan ön planda değildir. Dünya koşullarında ortaya çıkacak olumlu değişiklikler yüksek maden potansiyeline sahip ilçede madenciliğin ekonomik katkısı artırabilecektir. Madencilik sektöründe karşılaşılan temel sıkıntılar, finansman yetersizliği, alt yapı yatırımlarının pahalılığı, düşük fiyat ve maliyetin yüksekliğidir.

2.1.4.3. Yerleşme Özellikleri

Pozantı yerleşmeleri de kır yerleşmelerini oluşturmaya rağmen teknolojik gelişme ve ulaşım ağlarındaki yenilikler kır yerleşmeleri üzerinde şehirde yaşayan insanları buralarda şehiri aratmayan meskenler yapmasına neden olmuştur. Bunda Çukurova'nın yaz aylarında sıcak ve bunaltıcı havasından insanların kaçması ve ulaşımı kolay olan serin yerler araması etkili olmuştur.

Pozantı yerleşmesindeki mesken yani evleri iki kısma ayırabiliriz. Çünkü Pozantı kırsal yerleşmeleri doğal ortamı yansıtırken daha sonradan şehirde yaşayan insanlar tarafından tesis edilmiş yayla evleri ikinci konulara şehir ortamını fazlasıyla yansıtmaktadır. Bu konutlar insanların ekonomik gelirine göre farklı olduğu gibi konuta sahip olan kişinin gelir durumunu yansıtmaktadır. Pozantı kırsal yerleşmelerinde modern görünümlü evlerde yer alırken, kırsal kesimin insanların evleri çoğunlukla taş, toprak, biraz ahşap karışımı meskenlerden oluşurken daha sonradan evlere ilave edilen eklentileri tuğla ve betonarme evlerden oluşmaktadır.

Pozantı merkezdeki sürekli yaşayan yerel halkın evleri tuğla ve betonarme olup kişinin gelirine göre, bir katlı, iki katlı, üç katlı olurken bazen dört, beş katlı da olabilmektedir. Pozantı'nın kırsal yerleşmelerdeki yerel halkın çoğunluğunun evleri yarısı doğal yöreye has evler olurken diğerleri tuğladan oluşan betonarme evlerden oluşmaktadır. Bu kırsal alandaki evlerin çoğunluğu iki katlı olup, alt katlar kiler olarak ürünlerin depolandığı alanlar olurken bazıları da ahır ve kiler olarak kullanılmaktadır.

Yoğun sayfiye amaçlı yayla meskenlerinin inşa edildiği Akçatekir kasabası 1970'lerde seyrek meskenlerin olduğu bir yayla konumundaydı. Günümüzde ise yaylada oldukça yoğun bir mesken yapımı mevcut olup serin havasından dolayı yaylacıların sayısı her geçen gün artmaktadır. Kamışlı yerleşmesi 2000 hektarlık alan içinde eski mahalle yerleşim birimi ile önümüzdeki yıllarda, yayla rekreasyon merkezi olma yolundadır. Günümüzde yayladaki ikinci evler olarak kabul edilen

yayla evleri 500 m ile 2000 m arasında değişen arsalar üzerinde yapılmaktadır. Kamışlı mahallesindeki 1775 meskenin 500'ü sürekli oturlan meskenlerdir. Son yıllarda elektrik, yol gibi alt yapı hizmetlerinin olması konut sayısında dikkat çekici artışlara neden olmuştur.

2.1.4.4. Ulaşım Özellikleri

İlçe merkezinin kenarından D-750 devlet karayolu geçmektedir. Ayrıca Adana-Ankara otoyolunun Pozantı-Kemerhisar kesimi tamamlanmış ve 2010 yılında hizmete açılmıştır. Bu nedenle karayolu ile ülkemizin her yeri ile her an ulaşımın sağlanması mümkündür. Haydarpaşa-Bağdat hattı olarak bilinen demir yolu da ilçeden geçmektedir. İlçede bir nakliyeciler kooperatifi bir de taşıyıcılar kooperatifi bulunmaktadır. Taşıyıcılar kooperatifine ait araçlar Pozantı-Adana arası ulaşım sağlamaktadır. Çamlıbel yerleşmesi yolu hariç tüm yerleşmelerin yolları asfalt kaplamadır.

(Fotoğraf 3; Pozantı İlçesinin Ulaşım Yollarına Örnekler)

2.1.5. Pozantı İlçesinin Sosyo-kültürel Yapısı

DPT verilerine göre 2004 yılında Pozantı Adana'nın ilçelerinin arasında sosyo ekonomik gelişmişlik düzeyi bakımından 2. sırada yer almaktadır (www.dpt.gov.tr, 2012).

Pozantı ilçesinde eğitime önem verilmektedir. İlçede hemen her köyde ilköğretim okulları bulunmaktadır. İlçede 1 yatılı ilköğretim Bölge Okulu, 1 Anadolu Lisesi, 1 Çok Programlı Lise, 1 İmam Hatip Lisesi bulunmaktadır. Yine ilçedeki Halk Eğitim Merkezi yöre halkına okuma yazma öğretmek, bilgi ve becerilerini arttırmak, bir meslek edindirmek gibi amaçlarla hizmet vermektedir. Halk Eğitim Merkezlerinde biçki-dikiş, kuaförlük, halk oyunları, bilgisayar gibi farklı alanlarda kurslar verilmektedir. Ayrıca ilçede Çukurova Üniversitesine bağlı olarak kurulmuş olan Pozantı Meslek Yüksekokulu da bulunmaktadır (www.pozanti.meb.gov.tr, 2011).

İlçede okul sayısı 15, derslik sayısı 126, öğrenci sayısı 3045, öğretmen sayısı 184 olarak belirlenmiştir. Derslik başına düşen öğrenci sayısı ise ilköğretimde 25, ortaöğretimde 22, Mesleki ve Teknik Eğitim'de 23 kişidir (www.pozanti.meb.gov.tr, 2011).

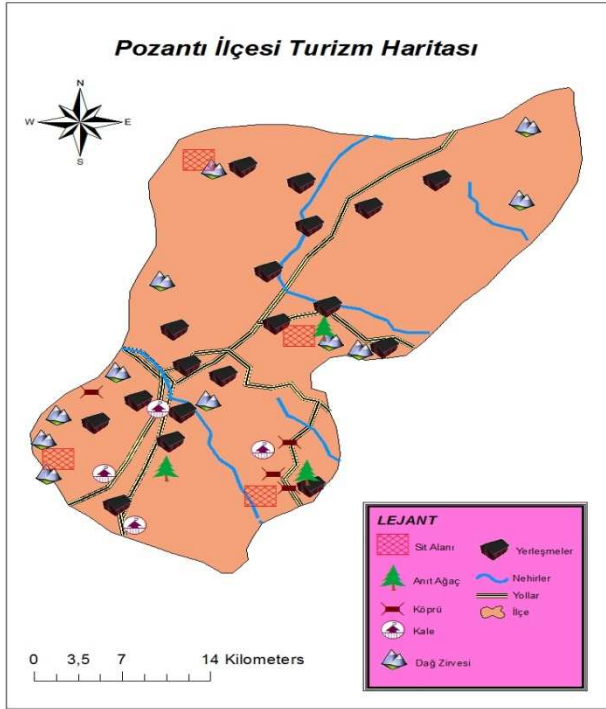
Araştırma alanımız kültür bakımından farklı unsurları bünyesinde bulundurmaktadır. İlçe halkı geleneklerini ve göreneklere bağlılıklarını devam ettirmektedir. Akrabalık ve komşuluk ilişkileri oldukça sağlamdır. Özel günlerde bir araya gelinir. İmece önemli bir yer teşkil etmektedir. Hasat zamanı, tarla bahçe işlerinde, kış hazırlıkları sırasında, özel günler için yemek yapımında, yufka ekmek, pekmez, tarhana yapımında yöre insanı birbirine yardım etmektedir. Yörede aile kurumu önemlidir. Geniş aile tipindeki aileler son yıllarda çekirdek aile yapısına dönüşmüştür. Geleneksel Anadolu kıyafetleri hâlâ kullanılmaktadır. İlçe halkı geleneklerini yaşatmaya çalışmaktadır.

2.1.6. Pozantı İlçesinde Sayfiye Yaylaları ve Turizm Potansiyeli

Ülkemizdeki yayla ve yaylacılık faaliyetlerinin amaç, yerleşme, fonksiyon ve kullanım gibi yönleriyle değişim sürecinde olduğunu söylemek mümkündür. Bu çerçevede özellikle büyük metropollerin yakın veya transit geçit sahaları üzerinde özgün tarihsel ve kültürel değerlere sahip köy yerleşmeleri giderek artan bir şekilde turizm faaliyetlerine sahne olmaktadır. Ülkemizdeki yaylacılık faaliyetleri her bölge içinde de bir takım farklılıklar sergilemektedir. Bu yaylacılık faaliyetlerinin ortaya çıkmasında ekonomik ve kültürel farklılıklar yanı sıra iklimik ve topoğrafik şartlarında önemli fonksiyonu vardır.

Pozantı dağlık kesimi geçiş bölgesinde yer almakta olup Adana ilinin önemli turizm cazibe merkezlerindendir. Adana'da tarihi kültürel yapıya bağlı olarak ve özellikle mikroklima nedenlerden ötürü yaylaya çıkma geleneği bulunmaktadır. Bu gelenek Ramazanoğulları'nın Çukurova'ya gelerek yerleşmesinden beri devam eden ritmik bir harekettir. Ancak günümüzde de tamamen fonksiyon değiştirmiş ve sayfiye yaylacılığına dönmüştür. Bunda Pozantı'nın Adana'ya yakınlığı, yol ağı sisteminin ve ulaşım olanaklarının iyi gelişmiş olması ile zengin bitki örtüsüne bağlı ormanlarıyla temiz ve serin havası buranın sayfiye yaylası olarak seçiminde etkili olmuştur.

Çukurova'dan çıktıktan sonra kuzeyde Pozantı ilçesinin de içinde yer aldığı Toros Dağları, yayla, av, kampçılık, izcilik, sağlık, kanyon ve mağara turizmi için uygun alanlar yaratmıştır. Birçok yaban hayvanının, kuşların ve kara canlıların yaşadığı Toros Dağları nadir bitki ve çiçeklerle bezenmiş, çam, ardıç, sedir, ladin ve meşe ormanlarının kapladığı yaylalara sahiptir. Bütün bu saydığımız özellikler Çukurova insanı için Pozantı ilçesi sınırları içindeki bütün yerleşim alanlarını sayfiye yaylacılığı için cazip hale getirmiştir. Pozantı ilçesinde ve ona bağlı Akçatekir, Eski Konacık, Belemelik, Yeni Konacık, Gökbez, Alpu, Fındıklı, Kamışlı, Yazıcak, Hamidiye, Aşçıbekirli, Dağdibi mahalleleri tamamen sayfiye yayla merkezi haline gelmiştir. Türkiye'de ilçe merkezi haline geldiği nadir yerlerden biridir.

(Şekil 3; Pozantı İlçesinin Turizm Haritası)

2.1.6.1. Pozantı Yaylası

Pozantı ilçe merkezi olmasına rağmen yaz aylarında yayla merkezi olarak da kullanılmaktadır. Çünkü Pozantı’da yaşayan yerli evlerinin alt katlarını yaylaya gelenlere kiraya vermekte ve gelir elde etmektedir. Pozantı yayla merkezi olmanın yanında yazın hafta sonları Adana’dan değişiklik için gelen yerli turistlere ev sahipliği yapmaktadır. Bu turistlerin günübirlik rekreasyon faaliyetleri için Çakıt Çayı kenarında ve Şekerpınarı’nın kaynağı etrafında lokanta tarzı işletmeler açılmıştır. Bunların dışında Pozantı’da tarihi çekicilik gösteren Akköprü, Anahşa Kalesi gibi bazı dokularda önem kazanmıştır.

2.1.6.2. Akçatekir Yaylası

Adana-Ankara karayolu üzerinde Adana’ya en yakın yaylalardan biri olup il merkezine 107 km uzaklıktadır. Yaylanın resmi nüfusu 3.081 kişi civarındadır ve yaylada yaklaşık 20.000 hane bulunmaktadır. Yaylanın resmi nüfusu ile hane sayısı arasındaki oransızlık yaz mevsiminde yayla sezonun açılmasıyla ortadan kalkmaktadır. Akçatekir yaylasının yazlık yaylacı nüfusu 150.000’lerle ifade edilmektedir. Kış mevsiminde boş kalan yerleşme yaz döneminde adeta kalabalık şehre dönüşmektedir. Akçatekir yaylası Bürücek, Üçoluk, Hacılar, Küçük Tekir, Büyük Tekir, ve Akça adlı 6 mahalleden ve bu mahallelere ait 1000 sokaktan oluşmaktadır. Bunların içinde ilk ve en eski sayfiye yaylacılığının yapıldığı alan Bürücek yaylasıdır. Üçoluk, Hacılar, Küçük Tekir, Büyük Tekir yerleşmeleri ise Pozantı’nın en fazla yayla evinin bulunduğu ve orman arazisine yapılmış kaçak

yapılaşmanın en fazla olduğu yerlerdir. Yaylanın alt ve üst yapı bakımından oldukça zayıf olduğu ve yazlık yaylacı nüfusunu karşılayamadığı açıkça görülmektedir. Fakat bunun yanında yayladaki nüfus yoğunluğunun getirisi olarak birçok iş alanına geniş yerler açmıştır. Özellikle yaylacıların bütün ihtiyaçlarını karşılayabilecek alanda iş yerleri yaylada mevcuttur. Yayla sınırları içerisinde iş gören toplam 350 iş yeri bulunmaktadır. Akçatakir yaylasında 49 adet cami ve çok sayıda süper market bulunmaktadır. Bununla birlikte net bilgilerine ulaşamadığımız fırın, terzi, kahvehane, lokanta, butik, tuhafıye, kasap, marangoz, demirci, değirmen, internet cafe vb. nitelikte yaylacıların ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilecekleri çeşitli iş yerleri faaliyet göstermektedir. (www.pozanti.bel.tr-2016)

Akçatekir içerisinde yer alan Bürücek ve Üçoluk'daki doğal güzelliklerin yanında tarihi değerlerde büyük önem taşımaktadır. Bürücek yaylası tarihi çok eskilere dayanan bir sayfiye yaylası olup Adanalı yerlilerin daha çok tercih ettikleri bir sayfiye yaylasıdır. Tarihi açıdan Mısır Valisi İbrahim Paşa'nın yaptırdığı İbrahim Paşa Tabyası hala günümüzde Akçatekir sınırları içinde tarihi bir eser olarak ayakta durmaktadır.

(Fotoğraf 4; Akçatekir Yaylasına Ait Bir Görüntü)

2.1.6.3. Fındıklı Yaylası

Pozanti'nın Çamardı yolu üzerinde Alpu'dan sonra ikinci mahallesi ve yayla yerleşmesidir. Burası yol üzerinde geçmişte Fındık geçidi olarak da anılan bir geçit olarak belirtilmektedir. Günümüzde ormanlar içinde doğal görünümü ve temiz havasıyla Adanalıların yayla olarak tercih ettikleri bir mahalle yerleşmesidir. Yaylanın ana ekonomik kaynağı meyvecilik, tarım ve bağcılığa bağlıdır. Ancak yayla yerleşmesi mahallelilerin üzüm bağlarını bozarak Adanalılara sattığı alan olduğundan bağcılık ortadan kalkmaktadır.

Günümüzde literatürde köy olarak var olan yerleşme alt yapı bakımından önemli eksikliklere sahiptir. Köyün resmi kayıtlardaki nüfusu 350-400 kişi arasındadır. Köydeki resmi nüfusun azlığına karşılık ortalama 870 hane bulunmaktadır. Yaylanın

yazlık nüfusunda ise 4.000 kişi civarında büyük bir artış görülmektedir. Hane sayısının yerli nüfustan fazla olması yazlık nüfusun oranıyla açıklanmaktadır. Gün geçtikçe talep artan yaylada, yaylacı evleri son yıllarda oldukça fazla yapılmakta ve lüks dubleks evlerden oluşmaktadır.

En büyük cezp edici yanı doğal güzelliği ve mikro klima özelliğinden dolayı orman örtüsünün zenginliğidir. Köyün imkanları dahilinde toplam 25 adet iş yeri ve tesis bulunmaktadır. Bunların içerisinde 3 kahvehane, 2 marangoz, 3 fırın, 2 ibadethane ve 1 ilköğretim okulu sayısı belirgin olanlardır. Köyde sağlık, elektrik, su, pazar yeri gibi ana gereksinimler bulunmaktadır. Yayladaki en büyük problemler işsizlik ve gelir yetersizliğidir. (www.yerelnet.org.tr-2016)

(Fotoğraf 5; Fındıklı Yaylasına Ait Bir Görüntü)

2.1.6.4. Kamışlı Yaylası

Kamışlı yerleşmesinin çevre yerleşmelerin merkezinde bulunması ve nüfusunun çevresine oranla fazla olması buradaki sosyal yapıyı da canlandırmaktadır. Yaylanın yerli nüfusu 900-1000 kişi dolaylarındadır. Yazlık yaylacı nüfusu ise yerel nüfusun oldukça üstünde yaklaşık 10.000 kişi civarındadır. Yerel nüfus ve yazlık nüfusa oranla yayladaki hane sayısı tahmini 1100 adettir. Her hafta Cuma günü kurulan pazara çevre yerleşmelerden alışveriş için çok fazla insan gelmekte ve nüfus iki-üç katına çıkmaktadır.

Kamışlı yerleşmesi, gelecek yıllarda yayla turizmi için önemli bir yerleşim birimi olacaktır. Bu duruma çevre koşulları da olanak sağlamakta elektrik, yol ve su gibi altyapı tesisleriyle birlikte mesken yapılacak toprakların olması, regreasyon

amaçlı yaylacılığa olanak sağlayan nedenlerdir. Bunların yanında yaylada tahmini 35'e yakın iş yeri ve tesis bulunmaktadır. Yaylada belirgin olarak göze çarpanlar ise 1 sağlık ocağı, 1 ilköğretim okulu, 1 spor tesisi, 3 ibadethane, 6 kahvehane, 6 marangoz, 3 fırın ve 1 değirmendir. Yaylanın temel geçim kaynağı tarım, hayvancılık ve meyvecilik üzerinden sağlanmaktadır. Kamışlı yaylasının en büyük problemleri ise işsizlik, gelir yetersizliği ve göçtür. (www.yerelnet.org.tr-2016)

Günümüzde Kamışlı mahallesinde geleneksel yaylacılık faaliyetlerinden çok regreasyonel amaçlı yaylacılık yapılmaktadır. Kamışlı yaylası arkasından geçen Körkün Çayı vadiye ayrı bir güzellik katmakta ve vadi içinde doğal bir görünüm sergilemektedir. Kamışlı vadisi içinde mikroklima iklim oluştuğundan yazın bahçelerde kültüre alınmış çilekler yetiştirilmektedir. Çevresindeki orman örtüsü ve bitki çeşitliliği doğal güzellik sağlarken havasını da değiştirmektedir. Adanahıların son yıllarda Kamışlı'yı tercihinde doğası, havası ve yol ağı üzerinde olması etkilidir. Kamışlı'nın doğal güzelliği ile tarihi kalıntıları birbirini tamamlamaktadır.

Asar yaylası, Fındıklı'ya daha yakın olmasına rağmen Kamışlı sınırları içinde kalmakta ve vadi içinde yayla evleri sıralanmaktadır. Bu yayla doğal ve kültürel mirasıyla turizm ortamının geliştirilebileceği ender yerlerden biridir.

(Fotoğraf 6; Kamışlı Yaylasına Ait Bir Görüntü)

2.1.6.5. Belededik Yaylası

Belededik yaylası mikroklima özelliği, bitki çeşitliliği ve yaban hayatı yönünden Pozantı'nın en cazip yayla merkezidir. Bugüne kadar fazla konut yapımına

uğramamıştır fakat son yıllarda burada konut yapımı oldukça hız kazanmıştır. Tarihi değeri fazla olduğu için sit alanı edilmek istenmekte ve ev yapımına izin verilmemektedir. Özellikle karayolu bağlantısının Çakıt vadisi boyunca sağlanması insanları buraya çekmiştir.

Adana'dan buraya gelerek doğa yürüyüşü parkurları düzenlenmektedir. Belediyek'in Çakıt Çayı kenarı yaz aylarında şehirden piknik yapmaya gelenlerle oldukça kalabalık olmaktadır. İl merkezine 117 km, Pozantı ilçesine 10 km uzaklıkta bulunan bu yaylaya tren ve özel araç ile ulaşım sağlanmaktadır.

Birinci Dünya Savaşı'nda burada görev yapan Alman personelden kalan eski yapılar ve bir de mezarlık bulunmaktadır. Bu yapılar Alman turistlerin ilgisine sunulmak üzere İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından restore edilmiştir. Bu tarihi dokuyla beraber doğal güzellik iç içe girmiş durumdadır.

2.1.6.6. Gökbez Yaylası

Gökbez yerleşmesi Pozantı'ya 1,5 km uzaklıkta ve günümüzde otoban yolu kenarında yer almaktadır. Burası diğer yerleşmelere göre daha cazip hale gelmektedir. Burada eski Pozantı'nın harabeleri üzerinde yer almaktadır. Buranın sınırları içinde yer alan Armutoğlu ve Pınarbaşı yaylaları daha çok tercih edilmektedir. Pozantı'dan ve Gökbez'den yüksek olması mikroklima özelliğini de farklılaştırmakta havasını ve doğal güzelliğini ortaya çıkarmaktadır. Durumu çok iyi olan kişiler tarafından daha çok tercih edilmektedir. Doğası ve bitki örtüsü çeşitliliği ender görülen yerdir. Burası fazla tahrip edilmeden planlanarak yayla evleri yapımına izin verilmelidir.

2.1.6.7. Alpu Yaylası

Niğde- Çamardı yolu üzerinde Adana iline 118 km, Pozantı ilçesine 8 km uzaklıkta bir yerleşim merkezidir. En önemli özelliği yüksekliği yanında yol ağı üzerinde bulunmasıdır. Alpu yerleşmesi, Pozantı'dan Çamardı'na giden yol üzerinde vadiyi yukarı çıkarken tepeler üzerinde ilk yerleşmedir. Bundan dolayı burayı cazip hale getirdiği gibi bağ-bahçecilik alanı da fazla bulunmaktadır. Özellikle memur kesiminin daha çok tercih ettiği yerdir. Çünkü yazın her dakika Pozantı-Akçatekir minibüsleri Adana'ya gidip gelmektedir. Yayla evlerinin balkonundan Çakıt vadisinin doğal manzarası görülmeye değerdir. Çakıt vadisinin Pozantı kenarında menderesler çizerek Belediyek vadisine doğru aktığı harika bir görüntü sergiler.

2.1.6.8. Eski Konacık Yaylası

Eski Konacık mahallesinde yaklaşık 100 yayla evi bulunmakta ve yaklaşık 250 kişi yaylaya çıkmaktadır. Adana'ya 115 km, Pozantı'ya 6 km uzaklıktadır. Vadi içinde kurulup küçük bir kır yerleşmesi olup havası güzel olduğu için yaylacılığa ve kamp yapmaya çok uygundur.

Buraya yakın tarihi Anahş Kalesi bulunmaktadır. Tarihi açıdan da gezilip görülecek yerlerden biridir. Mahalle sakinleri içinde yayla evlerinin artması bir gelir kapısı olarak görülmektedir. Burası orman içi olup doğası çok güzeldir. Fakat sahası küçük olduğu için yayla evlerinin planlanarak yapılması gerekmektedir.

2.1.6.9. Yeni Konacık Yaylası

Yeni Konacık Pozantı'nın batı sırtlarında vadiler arasında kurulmuş olup dağlık alanda orman içinde yer almaktadır. Adana iline 115 km, Pozantı ilçesine 4 km uzaklıktadır. Eski Konacık ile karşılıklı olarak Pozantı'nın iki yakasındaki dağlık alanda kurulmuşlardır. Burasının sahası Eski Konacık'tan fazla olduğu için yayla evleri ve kamp yapmaya uygundur. Ancak çok fazla site villaları inşası bulunmakta ve ekonomik durumu iyi olan insanlar için daha çok tercih edilmektedir. Özellikle Pozantı'ya yakın olması arabası olanlar için burayı cazip hale gelmiştir. Orman örtüsü yönünden zengin olması ve havasının çok iyi olduğundan dolayı tercih sebebidir.

2.1.6.10. Yazıcak Yaylası

Yazıcak mahalle sınırları Pozantı'nın diğer yayla yerleşmeleri gibi Çamardı yolu üzerinde yer almaktadır. Ancak mahalle yerleşmesi Çamardı yoluna 2 km uzaklıkta şirin bir yörük mahallesidir. Üzüm bağları ve pekmez yapımının fazla olduğu bir yerdir. Çamardı yolu üzerinde yayla evleri fazla olup vadi içindeki doğal güzelliği bozmaktadır. Yine de doğal, kültürel görünümü ve temiz havasıyla büyüleyici bir güzelliğe sahiptir.

2.1.6.11. Hamidiye Yaylası

Hamidiye de Çamardı yolu üzerinde vadinin tepeleri üzerinde uzanmaktadır. Doğal, tarihi ve kültürel görünümüyle insanları cezbetmektedir. Tarihi özelliği Abdülhamit'in yerleşmeye yaptırdığı medresenin kalıntıları günümüzde hala ayakta durmaktadır. Ancak bakımsız ve harabe haldedir. Mahalle daha önce bahsettiğimiz bir heyelan sonucu eski Dağdibi yerleşmesini terk ederek tepeler üzerine yerleşmişler ve vadiye doğru yayılmışlardır. Körkün vadisindeki doğal görüntü yaylaya ayrı bir güzellik katmaktadır. Buranın bahçeleride vadi içinde ayrı bir güzellik sergilemektedir. Ancak yayla evlerinin sayısının artması ve düzensiz yapılaşma vadiye ve yayla yerleşmesine zarar vermektedir.

2.1.6.12. Aşçibekirli Yaylası

Aşçibekirli yaylası da Pozantı-Çamardı yolu üzerinde yer aldığı gibi Körkün Çayı'da mahalle yerleşmesinin içinden geçmektedir. Yayla yerleşmesinin nüfusu da diğer yerleşmelere göre fazladır. Vadiye bağ-bahçecilik yapılan alan fazla olduğundan mahallenin ekonomik durumu çok iyidir. Aşçibekirli Türkiye'nin diğer illerinde de dondurma yapımında ve tatlı yapımında çalışarak büyük gelir elde etmektedir. Bu da mahallenin gelirinin iyi olmasına neden olmuştur. Ancak burası da diğer mahalle yerleşmeleri gibi yol ağı üzerinde yer aldığından yayla evleriyle

dolmaktadır. Gelecek yıllarda bu kaçak yapılaşmanın devam edeceği gözükmektedir. Özellikle Adanalıların yazlık villaları burada artmakta ve çevre inşaat sahasına dönmüş durumdadır. Bu görüntü doğal güzelliği bozmakta ve çevreye zarar vermektedir. Bağ-bahçeler ortadan kalkmakta ve temiz hava bozulmaktadır. Burada turistler için alabalık lokantaları bulunmakta ve yazın cazibe merkezi haline dönüşmektedir.

2.1.6.13. Dağdibi Yaylası

Dağdibi yaylası da Pozantı-Çamardı yolu üzerinde yörük kültürü özelliğini kaybetmeden günümüze kadar devam ettirmiş bir yerleşmedir. Burada bağ-bahçecilik de devam etmekte ve Karaisalı ilçesi ile olan bağları da devam etmektedir. Dağdibi yerleşmesi ilk olarak dağın dibinde kurulu iken günümüzde Pozantı-Çamardı yoluna kaymış ve burada iş yerleri artmıştır. Aynı zamanda yol boyu yayla evleri de çoğunlukta olup Pozantı'nın Çamardı'na sınır mahallesidir.

Dağdibi'nin de diğer Pozantı yerleşmeleri gibi yol üzerinde olması, doğal ve kültürel özelliklerinden dolayı Adanalılar burayı tercih etmektedir. Özellikle Pozantı-Akçatekir minibüslerinin buraya kadar gelmesi ve her zaman Adana'ya otobüs bulunması da yaylaya ilgiyi arttırmıştır.

2.1.7. Pozantı İlçesinin Turizm Açısından Önemli Bazı Tarihi Değerleri

2.1.7.1. Ak Köprü

Hemen yakınında bulunan Şekerpınarı çayından dolayı Şekerpınarı köprüsü diye de bilinen Ak köprü, bir Orta Çağ köprüsüdür. Orta Çağ tabiri içerisinde köprüye ait net bir tarih yoktur. Fakat IX yüzyılda İslam ve Selçuklular devrinde halife Mem'mu'nun Bizans'a karşı seferinde köprünün mevcut olduğu kaynaklarda belirtildiğinden; köprü, bu tarihten (833) önce yapılmış olmalıdır.(K:ENER)

Ak köprü, XIV yüzyılda Karamanoğulları'nın bir gümrük noktası olarak kullanılmıştır. Köprü kagir ve tek gözlüdür. Boyu 83 metre, genişliği 5,7 metre ve kemer açıklığı 10,35 metredir. Köprü sarımtırak renkli kesme taşlarla yapılmıştır. Köprü geçirdiği onarımlar sayesinde günümüze kadar gelebilmiştir. Ak köprü, Çiftahan – Pozantı demir yolu arasında ve demir yolunun hemen doğusunda bulunmaktadır. Köprünün hemen kuzeyinde Şekerpınarı kaynağı yer almaktadır.

Ekim 1991'de olan taşkında köprü oldukça hasar görerek büyük bir kısmı yıkılmıştır. Yıllarca hasarlı olarak kalan Ak köprü Adana Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 13.07.1999 gün ve 3790 sayılı kararı ile onaylanarak rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri doğrultusunda 2000 ve 2001 yıllarında restore edilerek günümüzdeki halini almıştır. (www.pozanti.bel.tr-2016)

(Fotoğraf 7; Pozantı İlçesinde Bulunan Ak Köprü den Bir Görüntü)

2.1.7.2. İbrahim Paşa Tabyası

Tabyanın Osmanlı döneminde İbrahim Paşa tarafından inşa ettirildiği sanılmaktadır. Toros dağları üzerinde Tekir boğazına hakim bir tepe üzerinde oval planlı olarak yapılan tabyanın duvar örgüsünde yöresel taş malzeme kullanılmış olup, duvarların iç ve dış yüzeyleri dörtgen düzgün kesme taş ile örülmüş, duvar araları moloz taşlarla doldurulmuştur.

Doğu ve batı yarım daire burç şeklinde düzenlenen tabyanın; batı cephesi temel seviyesine kadar yıkılmış, doğu cephesi sağlam vaziyettedir. Kuzeyden ana girişi olan tabyanın iç kısmında tonozlu mekanlar yer almakta olup, tabyanın su sarnıcı ve diğer bölümlerinden bir kısmı günümüze kadar sağlam biçimde gelebilmiştir.

İbrahim Paşa Tabyası, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunun 13.02.1986 gün ve 1829 sayılı kararı ile korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmiştir. (www.pozantı.bel.tr-2016)

(Fotoğraf 8; Pozantı İlçesinde Bulunan İbrahim Paşa Tabyasından Bir Görüntü)

2.1.7.3. Anıt Ağaçlar

Pozantı ilçesi sınırlarında 3 adet anıt ağaç bulunmaktadır. Bunlar;

- Çetinlik dağı orman arazisi içinde bulunan Sedir ağacı,
- Beledik köyünde bulunan Çınar ağacı,
- Bürücek yaylasında bulunan Ceviz ağacıdır.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 22.10.2004 gün ve 200 sayılı kararı ile tescil edilen Sedir ağacının 635 yaşında; kurulun 26.11.2004 gün ve 245 sayılı kararı ile tescil edilen Çınar ağacının 200 yaşında ve kurulun 27.01.2005 gün ve 331 sayılı kararı ile tescil edilen Ceviz ağacının 380 yaşında olduğu tahmin edilmektedir. (www.pozanti.bel.tr-2016)

(Fotoğraf 9; Pozantı İlçesinde Bulunan Beledik Anıt Ağacı)

2.1.7.4. Anahş Kalesi

Geç Bizans dönemi yapılarından olan Anahş Kalesi Pozantı – Ankara D-750 karayolunun batısında, ulaşılması oldukça zor ve 1800 metre yüksekte vadiye hakim bir savunma kalesi olarak yapılmıştır. Güney tarafı oldukça sarp ve kayalıktır. Geniş bir tepe üzerindedir. Kuzey tarafında iki burun vardır. İç kısmında ise tonozlu yapılar ve su sarnıçları yer alır. Üst kısmında bilhassa doğu ve batıda mazgal delikleri kaleyi çevrelemektedir. Kaleye ana giriş kuzeyindedir.

Anahşa Kalesi, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 13.02.1986 gün ve 244 sayılı kararı ile koruma alanı olarak sınırlandırılmıştır. (www.pozanti.bel.tr-2016)

(Fotoğraf 10; Pozantı İlçesinde Bulunan Anahşa Kalesinden Bir Görüntü)

BÖLÜM 3:ANKET UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

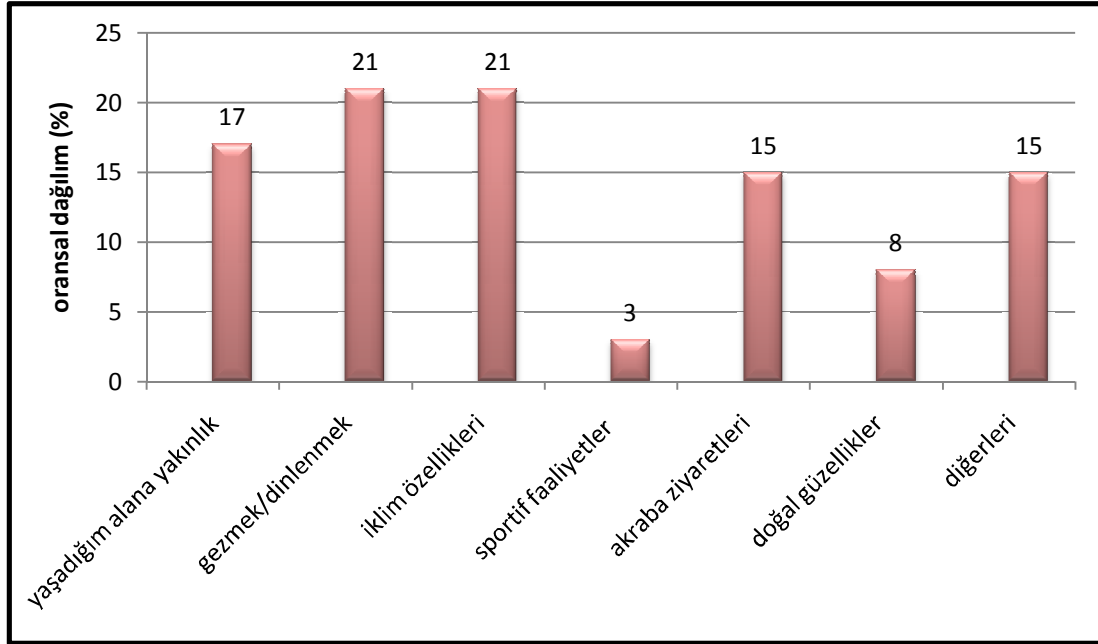
3.1. Anket Uygulamaları Sonucu Ulaşılan Doğal Bulgular

Adana ilini, ilçelerini ve diğer bazı il ve ilçeleri kapsayan Çukurova; iklim özellikleri bakımından çevresinde yer alan, yükseltisi fazla olan alanlarda yaylacılık kavramının gelişmesinde oldukça etkili olmuştur. Özellikle yaz aylarında aşırı sıcaklıkların yaşanması ve bu dönemlerde bağıl nem oranlarının yüksek olması Çukurovalı halkı bu alanlara çekmiştir. Adana ve çevresindeki ova yerleşmelerinde aylık maksimum sıcaklık değerleri dikkate alındığında Nisan ayı sonları - Mayıs ayı ve Eylül ayı sonları - Ekim ayına kadar devam eden aşırı sıcaklıklar yüksek nem ile de birleşince insan sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmektedir.

Çukurova'nın bu rahatsız edici iklim özellikleri yanında çevredeki yükseltilerin iklim özellikleri arasında bariz bir fark ortaya çıkmaktadır. Yükseltisi Çukurova'ya en yakın olan yayla yerleşmelerinde bile en az 4-5 °C sıcaklık farkı bulunmaktadır.

Anket uygulaması yapılan Pozantı sayfiye yaylalarında, yaylayı tercih etme sebebi olarak, aşağıdaki grafikte de görüldüğü gibi anket katılımcılarının %21'i iklim özelliklerini göstermektedir. Bunun sonucunda ortalama 100 kişiden en az 21'i Çukurova'nın itici ve rahatsız edici sıcaklık ve nem koşullarından uzaklaşmak için

sayfiye yaylalarını tercih ettiğini söyleyebiliriz. Bu durum iklim koşulları ve yaylacılık arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktadır.

(Şekil 4 ; Yaylacıların Pozantı İlçesindeki Yaylaları Tercih Etme Sebepleri)

Pozantı'daki yaylacılık faaliyetleri üzerinde iklim dışında yüksek yer şekilleri ve bitki örtüsü de etki etmektedir. Bu alanda yaylacılığın hızlı bir şekilde gelişmesinde, alanın yükseltisi fazla dağlık bir yapıya sahip olması önemli yer tutar. Yükselti arttıkça sıcaklığın düşmesi, orman örtüsünün genişlemesi, temiz hava ve oksijenin artması insanların ilgisini yayla kavramına çeken birkaç etkidir.

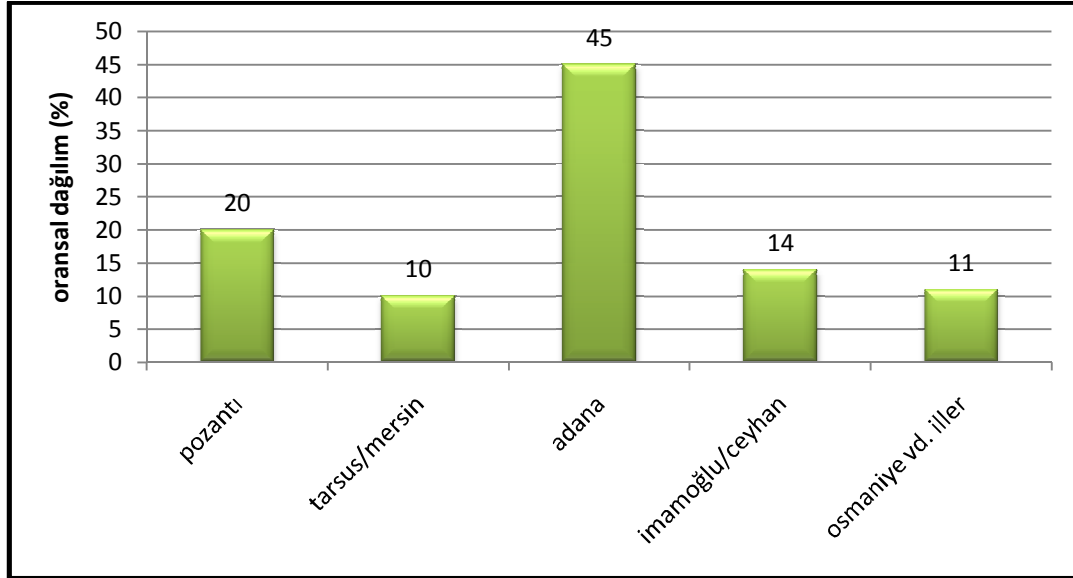
3.2. Anket Uygulamaları Sonucunda Ulaşılan Beşeri Bulgular

Yaylacılık faaliyetlerinin oluşumunda doğal faktörler kadar beşeri faktörlerde etkili olmaktadır. Bu beşeri faktörlerin en başında kültürel özellikler gelmektedir. Yaylacılık kavramı, hayvancılık amaçlı konar-göçer bir hayat süren insanların kullandıkları alanlardan ortaya çıkmış bir kavramdır. Fakat yıllar geçtikçe yaylaların işlevi hayvancılık faaliyetlerinden çok tatil yeri amaçlı olmaya başlamıştır.

Günümüzde ise yaylacılık, neredeyse tamamen sayfiye yaylacılığına dönüşmüş durumdadır. Bu değişim sonucu şu anda bile yaylayı kullanan insanlar hayvancılık ve tarım dışı işlerde çalışıp, kentte yaşamasına rağmen konar-göçer kültürün etkisinde yaylaya çıkma ihtiyacı duymaktadır.

Bütün bunların dışında kültürel olarak yaylacılıktan uzak olan ve kentte yaşayan insanlarda sayfiye yaylalarını kullanmaktadır. Bunun en belirgin nedeni ise insanların Adana ve çevre yerleşmelerin gelişmiş kentsel ortamından ve sanayi faaliyetlerinden uzaklaşmak istemesi, iyi bir ekonomik duruma sahip olup boş tatil zamanlarını değerlendirme düşüncesi ve buna benzer durumlardır.

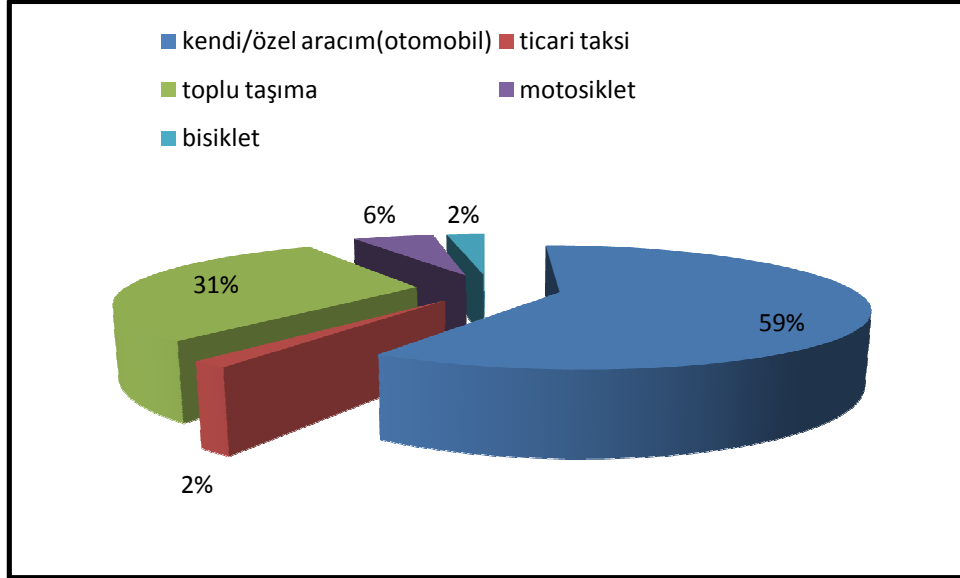
Yaylalarda gerçekleştirilen anket uygulamalarına göre yaylaları kullananların büyük bir çoğunluğu kentsel ortamdan gelmektedir. Özellikle Adana merkez ilçesi ve merkeze yakın diğer ilçelerden yaylaya oldukça ilgi olmaktadır.

(şekil 5; Pozantı Yaylalarına ıkan Yaylacıların Geldikleri Yerler)

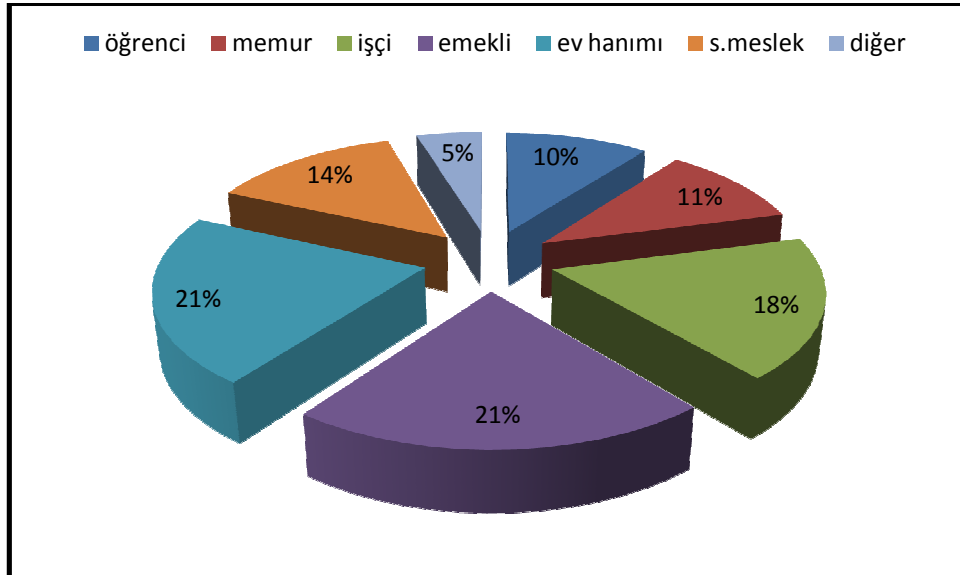
Birçok yönüyle ele aldığımız yaylalarımızın Adana kent merkezine uzaklığı 150 km'yi geçmemektedir. Yaylaların kent merkezine ve diğer yerleşme merkezlerine yakın mesafede yer alması yaylalara olan ulaşımı kolaylaştırmış ve aynı zamanda çeşitlendirmiştir. Yayla alanlarının çevresinde yer alan her hangi bir yerleşmeden rahatlıkla çeşitli ulaşım araçları kullanılarak ulaşılabilmektedir. Özellikle mesafenin yakınlığı ve gün içerisinde gidip-gelinebilir olması toplu taşıma yanında kişisel araç kullanımını arttırmıştır.

Yaylalara ulaşımın bisiklet, motosiklet, otomobil vb. gibi kişisel araçlarla sağlanması, aşağıda yer alan ve yaylalarda yapılan anket uygulamalarının sonucunda elde edilmiş olan grafikte oransal olarak % 67 gibi bir paya sahiptir.

(Şekil 6; Yaylacıların Pozantı Yaylalarına Çıkarken Kullandıkları Ulaşım Araçları)

Yaylarda yapılan anket çalışmalarına göre yaylayı kullanan insanların çoğu yaylada hiçbir ekonomik faaliyetle uğraşmamakta, yaylayı tamamen tatil ve dinlenme amaçlı kullanmaktadır. Yaylada 300 katılımcı ile yapılan anket uygulamalarının sonucunda katılımcıların ortalama % 81'i yaylayı tatil amacı ile kullanmaktadır. Bu yüzdelik oran içerisinde tablo 6'da görüldüğü gibi öğrenciler, memurlar, emekliler, ev hanımları vs. bulunmaktadır.

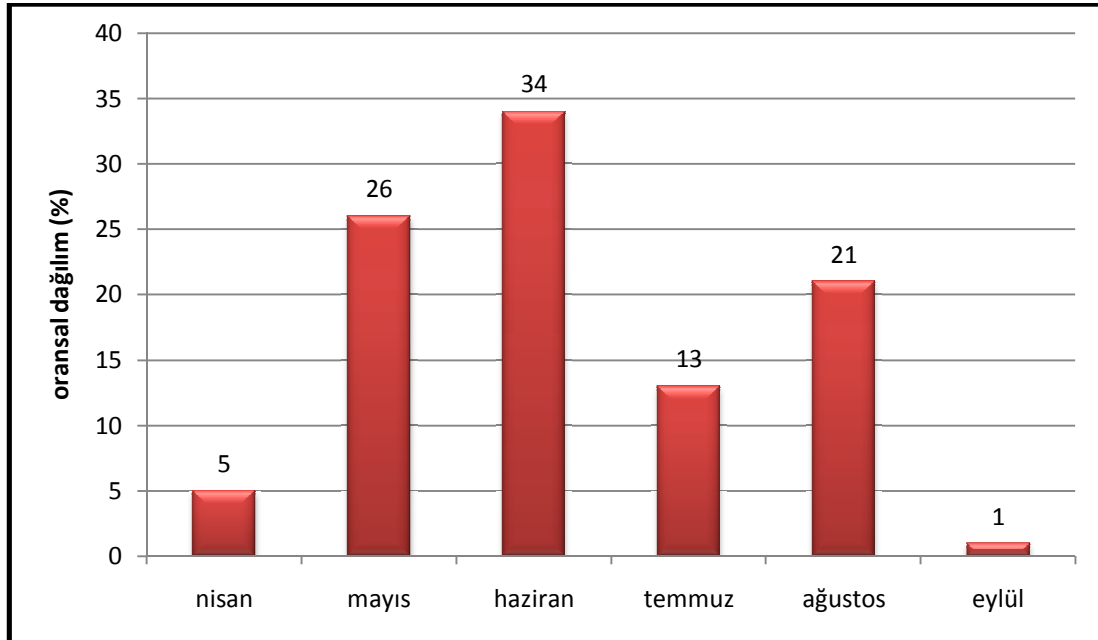
(Şekil 7; Pozantı Yaylalarına Çıkan Yaylacıların Mesleki Durumları)

Bu oran dışında kalan %14'lük kısım ise yaylada bakkal, market, kasap, fırın, butik, lokanta, marangoz, kahvehane, yerel pazarlar vb. gibi işletmelerde faaliyet göstermektedir. Bunun yanında geriye kalan %5'lik kesim yaylaya tatil ve dinlenme ile beraber küçük çaplı tarım ve hayvancılık faaliyetleriyle vakit geçirmektedir.

Yaz aylarında gerçekleştirilen yaylacılık faaliyetlerinin gelişme gösterdiği bu aylarda yapılmasının iklim özellikleri gibi doğal sebepler haricinde beşeri sebepleri de bulunmaktadır. Bu sebeplerden en belirgin olanları; okulların kapanması ve yaz tatiline girilmesi, çalışan kesimin genel olarak yıllık iş izinlerini bu aylarda kullanmaları ve hafta sonları yaylada bulunan ailelerini ziyarete gitmeleri vb. dir.

Bu doğal ve beşeri sebepler dolayısı ile baskın olarak haziran-eylül ayları arasında yaylalara çıkılmaktadır. Daha erken dönemlerde de çıkan yaylacılar bulunmaktadır. Bunlar genel olarak emekli ve yaylada işletmesi bulunan kişilerden oluşmaktadır.

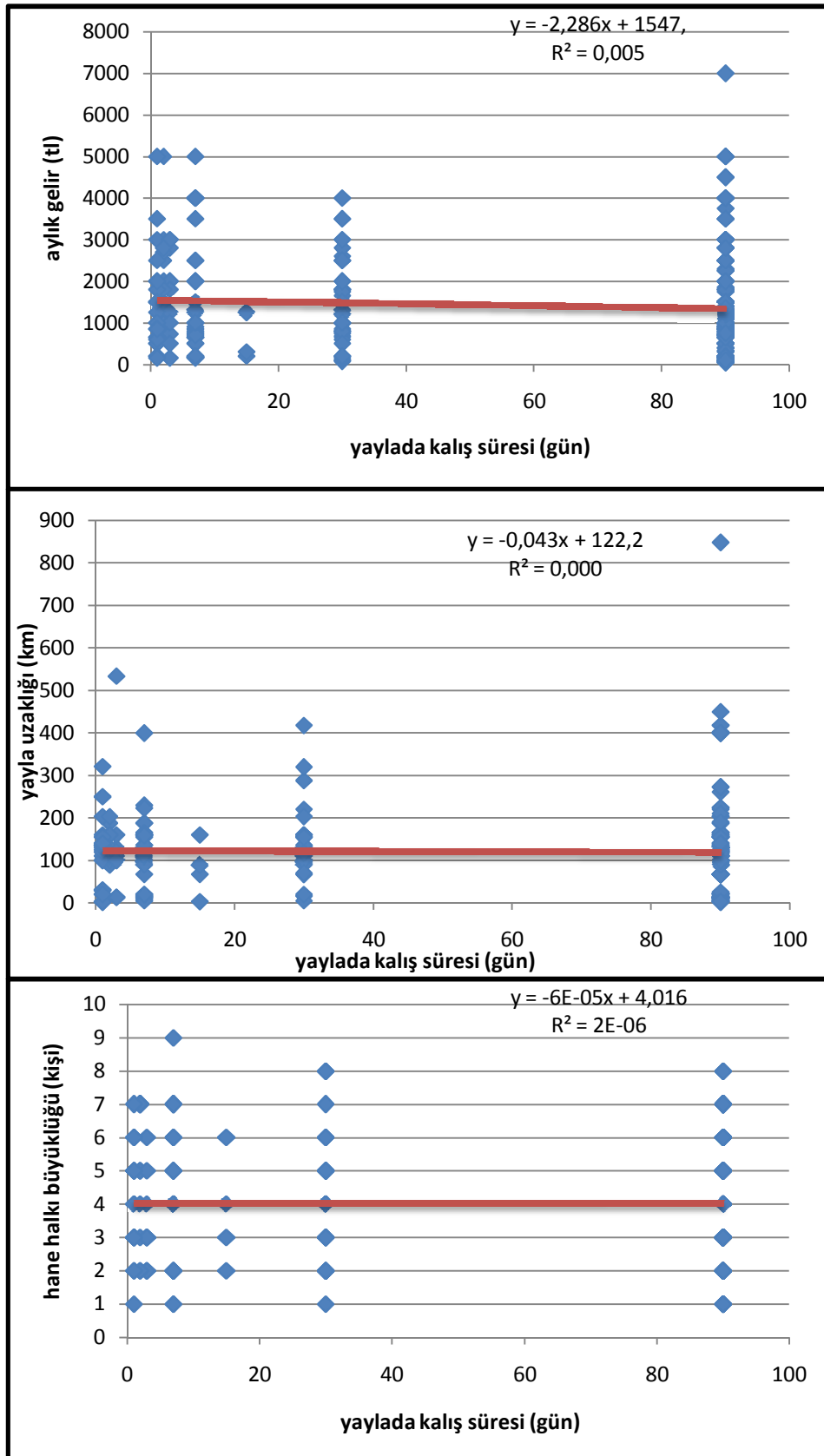
Sonuç olarak şekil 8’de gösterildiği gibi beşeri unsurlar yaylaya çıkılan ay tercihini etkilemektedir.

(Şekil 8; Yaylacıların Pozantı Yaylalarına Çıkış Zamanı)

Pozantı ilçesine bağlı bulunan yaylalarda 300 katılımcı üzerinde uyguladığımız anket çalışmasından elde edilen sonuçlara göre yaylacıların yaylalardaki kalış süresi, yaylacıların aylık gelir durumu, yaylacıların ikamet alanı ile yaylalar arası mesafe ve yaylacıların hane halkı sayısı arasında nedensel bir ilişkinin olup olmadığı regresyon analizi yapılarak test edilmiştir.

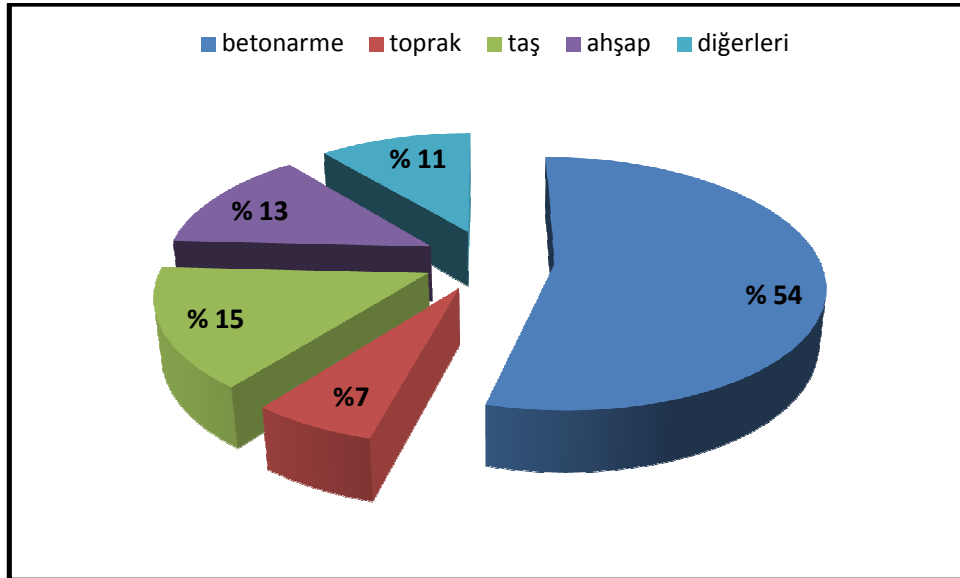
Analiz sonucu ortaya çıkan sonuçlara göre analizde kullanılan yaylacıların aylık gelir durumu, yaylacıların ikamet alanı ile yaylalar arası mesafe ve yaylacıların hane halkı sayısı değişkenleri ile yaylacıların yaylalardaki kalış süresi arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı anlaşılmış ve aşağıdaki analiz sonuç grafiklerinde gösterilmiştir.

(Şekil 9; Yaylacıların Yaylada Kalış Süresi ve Bazı Veriler Arasındaki İlişki)

Geçmişte yaylacılık faaliyetlerinde konar göçer yaşamın hayvancılık kültürü hakimiyet göstermekteydi. Yaylacılık faaliyetlerinde kullanılan mesken tipide bu kültürün imkan ve getirilerine göre şekillenmiştir. O dönemde mesken olarak kullanım ve taşıma açısından kolaylığı dolayısıyla kıl çadırlar kullanılmıştır. Fakat günümüze yaklaştığımızda yazlık ve kışlık olmak üzere yerleşik hayata geçiş süreci meydana gelmiştir. Bu süreç dahilinde mesken tipide değişmiştir. Gelişim aşamaları olarak toprak, taş, ahşap gibi farklı malzemeler kullanılarak meskenler inşa edilmiştir.

Zaman ilerledikçe ve modernleşme ortaya çıktıkça mesken yapıları gelişme göstermiş ve çağa ayak uydurmuştur. Şu an ki yayla yerleşmelerinde daimi yapının görülmesi yani yaylacılık faaliyetlerinin her yıl tekrar edilmesinden dolayı betonarme yapılar öne çıkmıştır. Anket uygulaması yapılan yaylalarda da sonuçların gösterdiği gibi %54 oranla betonarme meskenler yoğunluktadır. Diğer belirgin yapı malzemelerinden (toprak, taş, ahşap) oluşan meskenlerin toplam oranı ise %35 civarındadır.

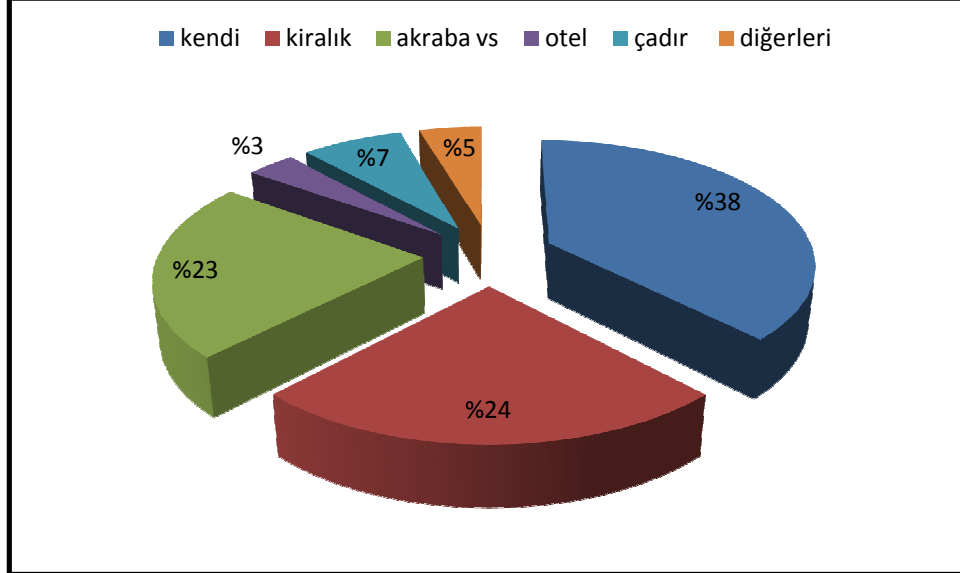

(Şekil 10; Pozanti Yaylalarındaki Mesken Tipleri)

Pozanti yaylalarında mesken tipinin yanında meskenlerin mülkiyet durumu da oldukça önemli bir konudur. Bölgede yaylacılık faaliyetlerinin her yıl tekrar edilmesi ve bu daimi yaylacılıkta her yıl aynı yaylaların tercih edilmesi mülkiyet durumu açık bir şekilde etkilemiştir. Yaylacıların her yıl aynı şekilde etkin olması yaylalarda özel mülkiyetlerin artmasına neden olmuştur.

Anket sonuçlarımızla elde ettiğimiz grafikte de bu açıkça görülmektedir. Yaylacılık faaliyetlerinin gün geçtikçe önem kazanması sonucu çok katlı mülkiyetler ve akabinde kiracılık ortaya çıkmıştır. Bunun yanında yaylada aile bağı olan kişilerde akraba mülkiyetlerinde etkinlik göstermektedirler.

Ayrıca çevrede çok fazla görülmesine de küçük otel, pansiyon vb. gibi işletmelerde de yaylacılar konaklayabilmektedir. Aynı şekilde daimi yaylacılıkta etkinlik göstermeyen bazı yaylacı kesim ise çadırlarda zaman geçirmektedir.

(Şekil 11; Pozantı Yaylalarındaki Meskenlerin Mülkiyet Durumu)

3.3. Pozantı Yayla Yerleşmelerinin Farklılık ve Homojenlik Analizi

Pozantı ilçesi sınırlarında yer alan 3 yaylada (Akçatekir, Fındıklı, Kamışlı) gerçekleştirdiğimiz anket uygulamaları sonucunda elde ettiğimiz ve nicelik bazı veriler kullanılarak yaylalar arasındaki farklılığın anlamlı olup olmadığı T- testi analiz yöntemiyle, %95 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir.

T- testi yöntemi ile yaylaların birbirinden farklılığı belirlenirken denek sayıları dikkate alınarak Akçatekir, Fındıklı, Kamışlı yaylaları kendi aralarında birbirleri ile karşılaştırılmıştır.

Varyans analizi ile de yaylaların varyans katsayısı kullanılarak kendi içindeki homojenlik durumları ortaya konmuştur.

(Tablo 3; T- testi Sonuçları)

VERİLER	YAYLALAR	P DEĞERİ
AYLIK GELİR	TEKİR – FINDIKLI	0,182
	TEKİR – KAMIŞLI	0,057
	KAMIŞLI – FINDIKLI	0,426
HANE HALKI	TEKİR – FINDIKLI	0,913
	TEKİR – KAMIŞLI	0,342
	KAMIŞLI – FINDIKLI	0,313
YAYLA UZAKLIĞI	TEKİR – FINDIKLI	0,799
	TEKİR – KAMIŞLI	0,168
	KAMIŞLI – FINDIKLI	0,359
KALIŞ SÜRESİ	TEKİR – FINDIKLI	0,714
	TEKİR – KAMIŞLI	0,627
	KAMIŞLI – FINDIKLI	0,936

(Tablo 4; Varyans Analizi Sonuçları)

		TEKİR	FINDIKLI	KAMIŞLI
AYLIK GELİR	DENEK SAYISI ORTALAMA STANDART SAPMA VARYANS VARYANS KATSAYISI	100 1231,1000 1035,16787 1071572,515 84,08479	100 1586,1386 1138,87815 12977043,441 71,80193	100 1423,7700 1320,70955 1744273,714 92,76143
HANE HALKI	DENEK SAYISI ORTALAMA STANDART SAPMA VARYANS VARYANS KATSAYISI	100 4,2300 1,61967 2,623 38,29007	100 3,6535 1,66994 2,789 45,70795	100 4,1600 1,74495 3,045 41,94591
YAYLA UZAKLIĞI	DENEK SAYISI ORTALAMA STANDART SAPMA VARYANS VARYANS KATSAYISI	100 136,6800 113,90585 12974,543 83,33761	100 105,1485 56,07359 3144,248 53,32796	100 117,4400 103,37392 10686,168 88,02275
KALIŞ SÜRESİ	DENEK SAYISI ORTALAMA STANDART SAPMA VARYANS VARYANS KATSAYISI	100 60,2300 38,17394 1457,250 63,38027	100 58,1980 38,73113 1500,100 66,55062	100 56,3200 39,13222 1531,331 69,48192

%95 güven aralığında yapılan T- testi sonuçlarına göre Pozantı ilçesindeki yaylalar arasında aylık gelir açısından ortaya çıkan fark anlamlı değildir ($p>0.05$). Yani daha anlaşılır bir ifadeyle söylemek gerekirse; yaylalara çıkanların ortalama ekonomik gelir durumları yayla farkı gözetilmeksizin genel olarak birbirine benzemektedir. Aylık ortalama gelirin en yüksek (1586 tl) olduğu yayla Fındıklı yaylası iken, en düşük (1231 tl) olduğu yayla Tekir yaylasıdır.

Varyans katsayısı dikkate alınarak aylık gelirin dağılımına bakıldığında yaylalar içerisinde en homojen dağılımın Fındıklı yaylasında, en heterojen dağılımın ise Kamışlı yaylasında olduğu görülmektedir. Bu demek oluyor ki; Fındıklı yaylasındaki yaylacılar birbirine yakın bir aylık gelire sahipken, Kamışlı yaylasındaki yaylacıların aylık gelirleri arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır.

Yaylalar, hane halkı sayısı bakımından değerlendirildiğinde genelde birbirlerine benzemektedir. T- testi sonuçlarına göre hane halkı sayısı açısından yaylalar arasında ortaya çıkan fark anlamlı değildir ($p>0.05$). Varyans katsayısına bakıldığında ise yaylalar arasında hane halkı sayısının en homojen dağıldığı yayla Fındıklı yaylası iken, en heterojen dağıldığı yayla Tekir yaylasıdır. Fındıklı yaylasındaki yaylacıların hane halkı büyüklükleri birbirine yakınken, Tekir yaylasındaki yaylacıların hane halkı büyüklükleri arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır.

Yaylacıların asıl ikamet alanları ile çıktıkları yaylalar arasındaki mesafe (uzaklık) dikkate alındığında yaylalar arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı

görülmektedir ($p>0.05$). Bu durumda ortaya çıkan sonuç; Pozantı ilçesindeki yaylalara çıkanların kat ettikleri mesafelerin genelde birbirlerine yakın olduğudur. Tekir yaylasına çıkanların kat ettiği ortalama mesafe 136 km'dir. Bu mesafe Fındıklı yaylasına çıkanlar için 105 km, Kamışlı yaylasına çıkanlar içinse 117 km'dir. Bu değerler üst satırlarda ifade ettiğimiz T- testi sonuçlarını doğrulamaktadır.

Varyans katsayısı dikkate alındığında ise yaylalara çıkanların kat ettiği mesafe açısından en homojen dağılım Fındıklı yaylasında görülürken, en heterojen dağılım ise Kamışlı yaylasında görülmektedir. Bu sonuca göre Fındıklı yaylasındaki ailelerin geldikleri mesafeler birbirine benzer iken, Kamışlı yaylasındaki ailelerin geldikleri mesafeler arasında oldukça önemli farklılıklar vardır.

Yaylada kalış süresi incelendiğinde ise yaylalar arasındaki fark T- testi sonuçlarına göre anlamlılık göstermemektedir ($p>0.05$). Yaz mevsiminde yayla sezonu içinde yaylalara çıkanlar ortalama olarak Tekir yaylasında 60 gün, Fındıklı yaylasında 58 gün ve Kamışlı yaylasında 56 gün kalmaktadır. Bu durum ise bahsettiğimiz test sonuçlarını doğrular niteliktedir.

Varyans katsayısı dikkate alındığında ise Tekir yaylasına çıkan ailelerin yaylada kalış süreleri birbirlerine oldukça yakındır. Buna göre ailelerin yaylada kalış süresi bakımından en homojen dağılımın görüldüğü yayla Tekir yaylasıdır. Ailelerin yaylada kalış süresi açısından en heterojen dağılımın görüldüğü yayla ise Kamışlı yaylasıdır. Yani yayla sezonu içinde Kamışlı yaylasına çıkan ailelerin yaylada kalış süreleri birbirinden oldukça farklıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Pozantı ilçesi, Adana - Çukurova çevresinde yaylacılık faaliyetlerinin en yoğun görüldüğü alanlardan biridir. Geçmişte hayvancılık amaçlı yapılan yaylacılığın gün geçtikçe değişme gösterip sayfiye yaylacılığına dönüşmesi; bulunduğu çevreden iklim, yer şekilleri ve bitki örtüsü gibi birçok özellik bakımından farklılık gösteren Pozantı ilçesini ön plana çıkarmaktadır. Pozantı ilçesi bünyesinde bulunan neredeyse her köy ve mahalle yayla özelliği göstermektedir. İlçenin bulunduğu konum, yükseltisi, yer şekilleri, iklimi, bitki örtüsü, ulaşım ağına yakınlığı, merkez ilçeyle arasındaki mesafenin kısa olması gibi birçok faktör bu durumun sebepleri arasında yer almaktadır.

Pozantı; Çukurova'da yaşamını sürdüren, yıl boyunca çalışmaktan yorulan, faklılık arayan ve en önemlisi Çukurova'nın sıcak, nemli ve bunaltıcı yaz havasından uzaklaşmak isteyen halkın en önemli uğrak yerlerindendir. Yaylacılık amaçlı olarak tercih edilen Pozantı yerleşmeleri, çok büyük bir nüfusa sahip olmamasına rağmen yayla sezonu içerisinde aldığı nüfus on binlerle ifade edilmektedir. Her yıl biraz daha fazla talep gören Pozantı yaylaları gittikçe genişlemektedir. Özellikle de Akçatekir yaylasında bu gelişme gözle görülebilir durumdadır. Her geçen sene artan nüfusu karşılamak amaçlı büyüyen Akçatekir yaylası kısmen şehirleşmiş bir haldedir. Betonarme ve çok katlı meskenlerin giderek daha fazla yayıldığı yaylada doğal yapı oldukça tahrip edilmiştir ve edilmeye devam etmektedir. Bunun yanında yaylada bu

gelişmelerin sonucu olarak alt ve üst yapı eksiklikleri ortaya çıkmaktadır. Ayrıca yayla, Ecemiş fayına bağlı Tekir grabeni üzerinde ve ekstra olarak heyelan bölgesinde yer almaktadır. Fakat bu riskler göz önünde bulundurulmadan yerleşme genişlemeye devam etmektedir. Pozantı belediyesi yerleşmelerin bu ve benzeri problemlerini göz önünde bulundurmalı, yerleşmeleri planlı hale getirmeli ve daha fazla mesken yapılmasına izin vermemelidir.

Yayla; kültürel olarak konar-göçer bir hayat süren Yörüklerin hayvancılık faaliyetlerini gerçekleştirdikleri bir mekanı ifade etmektedir. Günümüzde yaylalar bu amaçla kullanılsa da kültürün yaşatılması ve yaylaya gelen insanlara bu kültürü benimsetmek adına bazı çalışmalar yapılmalıdır. Ki yaylaların sadece emekli vasfı taşıyan ve belirli bir yaş sınırında bulunan insanlar tarafından tercih edilmediği anlatılmalıdır. Genç yaştaki insanların yaylalara rağbet etmesi için çeşitli faaliyetler yapılmalıdır. Pozantı ilçesinin doğal yapısı birçok aktiviteye müsait durumdadır. Örneğin Çakıt Çayı ve Körkün Çayının kanyonları gençler açısından kano ve rafting sporları için uygun ortam oluşturmaktadır. Bunun yanında yaylalarda trekking, avcılık, kampçılık vb. gibi faaliyetlerde gerçekleştirilebilir.

Pozantı ilçesi, Akdeniz bölgesini İç Anadolu bölgesine bağlayan bir konumdadır. Adana- Ankara otoyolunun ilçenin içerisinden geçmesi ilçenin gelişmesinde oldukça büyük öneme sahiptir. Yol ağının bu kadar gelişmiş olması yaylalara ulaşımı kolaylaştırmıştır. Ulaşımın rahat olması da yaylalara olan talebi bir kat daha arttırmıştır. Bunun yanında yol ağının gelişmediği, ulaşımın oldukça güç olduğu yerleşmeler de bulunmaktadır. Ulaşımı güç olan bu yerleşmeler yayla potansiyeli taşımasına rağmen ulaşamadığı için tercih edilmemektedir.

Pozantı ilçesi doğal yapısı itibarıyla büyük zenginlikler taşıyan bir yerleşmedir. Yaylacılık faaliyetleri için tercih edilmesinde büyük yeri olan bitki örtüsü ilçeye güzellik katmaktadır. Özellikle orman örtüsü ilçenin açıkça oksijen kaynağıdır. Ayrıca görsel güzellik bakımından da göze hitap etmektedir. Fakat yaylaların gelişmesi ve daha fazla nüfusa ev sahipliği yapması bu doğal yapıya büyük zararlar vermektedir. İlçede ormanlık ve bağ-bahçe alanlarının doğal işlevlerinin dikkate alınmadan sadece ekonomik fayda amaçlı düşünülmesiyle bu alanlar mesken yapımına feda edilmiştir. Yayla turizmini meydana getiren esas noktalardan biri olan doğal yapıyı bu kadar kolay feda etmek ilçenin zamanla çekiciliğini kaybetmesine sebep olacaktır. Pozantı'yı daha fazla çekici hale getirmek ve yayla kavramının beton yığını değil doğallık anlamına geldiğini anlatabilmek için bu alanlar koruma altına alınmalıdır. Ayrıca farklı bir çözüm yolu olarak yayla alanlarında bitki örtüsü tahribinin önlenmesinin yanında betonarme yapıları izin verilmemeli, yapılar çevredeki doğal malzemelerden yararlanılarak yapılmalıdır.

Son olarak ilçenin yerli halkının arazilerini yaylacılara satarak şehre göç etmesi bölgedeki kültürün yok olmasına doğal unsurların yerini şehirdeki beton yığınlarının almasına neden olmaktadır. Yerli halkı ilçede tutabilmek için çeşitli fikirler üretilebilir. İlçedeki bağ ve bahçelerin yerleşime açılması, yaylacıların doğal yapının içine kurdukları villalar, arazi kaybı sonucu iş alanlarının yok olması yerli halkın ilçede kalmasına engel olmaktadır. İlçede yerli halk kısıtlanmak yerine; yayla turizmi ve diğer turizm türlerini geliştirecek tesisler kurulup, yerli halk eğitilip bu tesislerde

alıştırılmalıdır. Bağ ve bahçeler yerleşime açılmamalı yerli halkın elinde gerektiği gibi faaliyet göstermelidir. Yerli halkın kültürüne ait şenlikler düzenlenmeli yaylacılar bu etkinliklere yönlendirilmelidir. Yerli halk ve yaylacılar kaynaştırılmalı, şehir kültürünün yaylaya taşınması yerine yaylanın yerli kültürü yaylacılara benimsetilmelidir. Bunların dışında ek olarak yerli halktan kadınlar için çeşitli el içi atölyeleri açılmalı, kadınlar eğitilmelidir. Kadınların el işleri yaylacılar için kurulan yerel pazarlarda pazarlanmalıdır. Kadınların eğitim alıp, ekonomik hayata katılması ilçeyi daha da kalkındıracaktır.

Sonuç olarak Pozantı ilçesi yayla turizmi açısından oldukça büyük bir potansiyele sahiptir. Günümüzde oldukça rağbet gören ilçeyi daha ilgi görür hale getirmek ve potansiyelini arttırmak için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Pozantı belediyesi alt ve st yapı vb. gibi problemlere çözüm üretmeli ve bu problemleri ortadan kaldırmalıdır. Yaylalarda her alanda şehirleşmeden değil doğallıktan yana olunmalıdır. Pozantı ilçesinin bütün fiziki özellikleri korunmalı ve gelecek yıllara da aynen geçmişteki doğal haliyle taşınmalıdır.

KAYNAKÇA

- **Adana Valiliği.** (2004). Adana Valiliği Pozantı İlçe Gelişme Planı (PİGEP), Adana: Adana Valiliği Yayınları
- **Bilgiç, İ.** (2007). Sakarya Yaylalarının Turizm Açısından Pazarlanabilirliği; Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi
- **Çavuş, A., Altaş, N.T.** (2010). Trabzon'da Gelişmekte Olan Bir Turizm Merkezi: Kayabaşı Mahallesi, Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı 15: 203-222
- **Daşçı, M., Çomaklı, B.** (2006). Yaylacılık ve Tarımsal Açından Önemi, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, Sayı 37: 275-280
- **Demirkol, C.** (1989). Pozantı-Karsantı-Karaisalı (Doğu Toros) Arasında Yer Alan Karbonat Platformunun Stratigrafisi ve Jeoloji Gelişimi, MTA Dergisi, 33-44
- **Doğanay, H.** (2001). Türkiye Turizm Coğrafyası, Konya: Çizgi Yayınevi
- **Doğanay, H., Coşkun, O.** (2013). Türkiye Yaylacılığındaki Gelişme Eğilimleri ve Başlıca Sorunları, Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı 18: 1-27
- **Emiroğlu, M.** (1977). Bolu'da Yaylalar ve Yaylacılık, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Sayı 272
- **Gerek, H.G.** (2002). Adana İli Pozantı İlçesi Halk Kültürü Araştırması, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi
- **Görcelioğlu, E.** (1997). Dağlık Arazi Kullanımında Yayla ve Ormanlar, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Sayı 1-2-3-4: 30-38
- **Güner, İ., Ertürk, M.** (2005). Fethiye'de Yaylalar ve Yaylacılık, Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı 14: 141-178
- **Karagel, D., Karagel, H.** (2010). Kadirli İlçesinde Yaylacılık Faaliyetleri, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 1: 29-55
- **Kaya, F.** (1969). Aladağ'da Yaylalar ve Yaylacılık, Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı 19: 123-148
- **Koca, N.** (2001). Türkiye'nin En Büyük Geçici Yerleşmesi: Zorkun Yaylası, Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı 6: 75-101

- **Koday, Z.** (1999). Akarca Yaylası, Türk Coğrafya Dergisi, Sayı 34: 489-503
- **Mansuroğlu, S.** (2006). Turizm Gelişmelerine Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Akseki/Antalya Örneği, Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, Sayı 19: 35-46
- **Öcal, T.** (2015). Pozantı'da Sayfiye Yaylacılığı ve Turizm Potansiyeli, Adana: Akademisyen Yayınevi
- **Özalp, M., Sütlü, E.** (2012). Fırtına Havzasının Yukarı Bölümlerinde Yürütülen Yaylacılık Faaliyetlerinin Zamansal Değişiminin İrdelenmesi ve Bazı Çevresel Sorunların Tespiti, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Sayı 12: 148-160
- **Parlak, O.** (2000). Pozantı-Karsantı Ofiyolitleri İçerisinde Bulunan Mafik Dayk Sürülerinin Jeokimyasal Önemi, Türk Yerbilimleri Dergisi, Sayı 9: 29-38
- **Pozantı Kaymakamlığı.** (2014). Pozantı Kaymakamlığı Brifing Raporu, Adana
- **Sandal, E.K.** (2003). Mersin'in Kuzeyindeki Yerleşim Birimlerinde Rekreatif Yaylacılık, Türk Coğrafya Dergisi, Sayı 40: 121-137
- **Sandal, E.K.** (2008). Çukurova'nın Kuzeyinde Sayfiye Yaylacılığı: Analitik Bir Yaklaşım, DOA Dergisi, Sayı 14: 89-118
- **Sevgi, C.** (1984). Adana İlinin Kuzeydoğusunda Yaylacılık, Ege Coğrafya Dergisi, Sayı 2: 177-197
- **Somuncu, M.** (2005). Aladağlar Yaylacılık ve Göçebeliği Konusunda Bir Araştırma, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık
- **Sütlü, E.** (2009). Fırtına Havzasında Yaylaların ve Yaylacılığın Zaman İçerisindeki Değişimi ve Ortaya Çıkan Bazı Çevresel Sorunlar, Artvin Çoruh Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi
- **Şenkaya, B., Demirel, Ö. ve Özkır, D.** (2012). Ayder Termal ve Yayla Turizm Bölgesinin Termal Koruma ve Turizm Gelişimi Açısından

Değerlendirilmesi, İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Sayı 5: 151-164

- **Tapur, T.** (2009). Abanoz Yaylası (Mersin), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 21
- **Tapur, T.** (2008). Barcın Yaylası (Karaman/Sarıveliler), Türk Coğrafya Dergisi, Sayı 51: 33-52
- **Tıraş, M.** (2002). Ulaşımın Yerleşmeye Etkisine Bir Örnek: Pozantı, Türk Coğrafya Dergisi, Sayı 38: 121-131
- **Tıraş, M.** Kahramanmaraş'ta Günöbirlik Rekreasyon Alanına Bir Örnek: Başkonuş, Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı 20: 35-44
- **Tıraş, M.** (2009). Yarpuz Çayı Havzasında Yayla Yerleşmeleri, Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı 22: 17-28
- **Tıraş, M.** (2001). Zorkun Yaylası, Türk Coğrafya Dergisi, Sayı 36: 161-170
- **Toroğlu, E., Gürbüz, M.** (2008). Andırın İlçesinde Sayfiye Yaylaları, Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı 19: 281-300
- **Toroğlu, E.** (1999). Aladağların (Toros) Bitki Coğrafyası, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- **Toros, T.** (1993). Büröcek Yaylası, Ölkü Dergisi, Sayı 44: 7-10
- **Tunçbilek, N.** (1964). Türkiye'de Yaylalar ve Yaylacılık, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi, Seri 7
- **Uslu, A., Kiper, T.** (2006). Turizmin Kültürel Miras Üzerine Etkileri: Beypazarı/Ankara Örneğinde Yerel Halkın Farkındalığı, Tekirdağ Ziraat Faköltesi Dergisi, Sayı 3: 305-314

İnternet Kaynakları

- <https://biruni.tuik.gov.tr>-2016
- <https://tr.wikipedia.org>-2016
- www.pozanti.bel.tr-2015
- www.pozanti.gov.tr-2015
- www.yerelnet.org.tr-2016

EK 1 ;

Anket Örneği

Adana Pozantı İlçesi Yaylalarının, Ziyaretçiler (Yaylacılar) ve Yerel Halk Tarafından Yayla Turizmi Açısından Değerlendirilmesi Anketi

1) ADINIZ SOYADINIZ

CİNSİYETİNİZ ; KADIN ☐ ERKEK ☐

2) YAŞINIZ

3) EĞİTİM DURUMUNUZ

a.) ÜNİVERSİTE MEZUNU b.) LİSE MEZUNU c.) ORTA OKUL MEZUNU d.) İLK ÖĞRETİM
MEZUNU e.) İLKOKUL TERK f.) OKUMA YAZMAM YOK

4) MESLEKİ DURUMUNUZ

a.) ÖĞRENCİ b.) MEMUR c.) İŞÇİ d.) EMEKLİ e.) EV HANIMI f.) SERBEST MESLEK
g.) DİĞERLERİ

5) AYLIK GELİRİNİZ

6) AİLENİZDEKİ KİŞİ SAYISI

7) YAYLAYA NEREDEN GELİYORSUNUZ?

.....(MESAFEKM)

8) YAYLAYA GELİRKEN SEÇTİĞİNİZ ULAŞIM ARACI

a.) ÖZEL/ KENDİ ARACIM b.) TİCARİ TAKSİ c.) TOPLU TAŞIMA ARAÇLARI(MİNİBÜS- OTOBÜS)
d.) MOTOSİKLET e.) BİSİKLET

9) YAYLA SEZONU BOYUNCA ASIL İKAMET ETTİĞİNİZ ALANA KAÇ KEZ GİDİP GELİYORSUNUZ?

a.) GÜNÜBİRLİK b.) HAFTADA 1-2 c.) HAFTASONLARI d.) AYDA 1-2 e.) SEZON SONU
f.) DİĞERLERİ

10) BU YAYLAYA GELİŞ NEDENİNİZ NEDİR?

a.) YAŞADIĞIM ALANA YAKINLIĞI (.....KM) b.) GEZMEK/DİNLENMEK c.) İKLİM
ÖZELLİKLERİ d.) SPOR TİF FAALİYETLER e.) AKRABA ZİYARETLERİ f.) DOĞAL GÜZELLİKLER (BİTKİ
ÖRTÜSÜ/SU KAYNAKLARI) g.) DİĞERLERİ

11) YAYLADA İKAMET ETTİĞİNİZ KONUTUN MÜLKİYET DURUMU

a.) KENDİ/ŞAHSİ EVİM b.) KİRALIK EV c.) AKRABA VEYA ARKADAŞ KONUTU d.) PANSİYON,OTEL VB. e.)ÇADIR f.) DİĞERLERİ

12) YAYLADA KULLANDIĞINIZ KONUT ÇEŞİDİ

a.) AHŞAP b.) TAŞ c.) TOPRAK d.) BETONARME e.) DİĞERLERİ

13) YAYLAYA GİDİŞ , KALIŞ VE DÖNÜŞ İÇİN YAPTIĞINIZ TOPLAM HARCAMA ORTALAMA NE KADARDIR?

.....

14) YAYLADA KALIŞ SÜRENİZ NE KADARDIR?

a.) GÜNÜBİRLİK b.)1-2 GÜN c.)HAFTADA 1-2 GÜN d.)1 HAFTA e.) 1 AY f.)YAYLA SEZONU BOYUNCA g.)DİĞERLERİ

15) YAYLA SEZONU İÇERİSİNDE YAYLAYA GİTMEK İÇİN HANGİ AYI TERCİH EDERSİNİZ? NEDEN?

a.)NİSAN b.) MAYIS c.) HAZİRAN d.)TEMMUZ e.) AĞUSTOS f.)EYLÜL

.....

16) TATİLLERİNİZİ DEĞERLENDİRMEK İÇİN KAÇ YILDIR BU YAYLAYI KULLANIYORSUNUZ?

.....

17) YAYLADA KALDIĞINIZ SÜRE BOYUNCA İHTİYAÇLARINIZI NEREDEN KARŞILIYORSUNUZ?

.....

18) YAYLADA KALIŞ SÜRENİZ İÇERİSİNDE YAPTIĞINIZ EKONOMİK BİR FAALİYET VAR MI?

a.)TARIM/ZİRAİ FAALİYETLER b.)HAYVANCILIK c.)TARIM VE HAYVANCILIK d.)TİCARİ FAALİYETLER (ESNAFLIK VB.) e.) HAYIR YOK. SADECE TATİL AMAÇLI BURADAYIM f.)DİĞERLERİ

19) ALT VE ÜST YAPI SİSTEMLERİ BAKIMINDAN YAYLADAKİ EN ÖNEMLİ SORUN SİZCE NEDİR?

a.)YOL YETERSİZLİĞİ b.)SU YETERSİZLİĞİ c.)KANALİZASYON YETERSİZLİĞİ d.)ALİŞVERİŞ ALANI YETERSİZLİĞİ e.)GÜRÜLTÜ FAZLALIĞI f.)İDARİ EKSİKLİKLER g.)DİĞERLERİ